

GŁOS

KATOLICKI VOIX CATHOLIQUE

Nr 7/2014 (2533) Rok LV 16.2.2014

16 lutego

**W Kościele Polskim z historyczną wizytą gości
Ks. Kard. André Vingt-Trois, Arcybiskup Paryża**

TYGODNIK POLSKI ZA GRANICĄ
HEBDOMADAIRE DE L'EMIGRATION POLONAISE

1,55 €

Te Deum Kościoła Polskiego w Paryżu

W dniach ukazania się obecnego numeru Głosu Katolickiego, wspólnota polska, gromadząca się w polskim kościele Wniebowzięcia NMP w Paryżu, przeżywa radosne dni dziękczynienia i uwielbienia Boga Trójjedynego, a także wdzięczności dla ludzi, którzy przyczynili się do odrestaurowania naszej świątyni, pamiętającej Wielką Emigrację i początki założenia Polskiej Misji Katolickiej we Francji.

Na pewno są to momenty historyczne w 178 – letniej już historii istnienia Polskiej Misji Katolickiej we Francji, jak i w historii tutejszego polskiego kościoła.

15 lutego (sobota, godz. 16.) to kolokwium przygotowane z racji zakończenia prac restauracyjnych we wnętrzu naszego kościoła Wniebowzięcia NMP w Paryżu. Na wydarzenie to zaproszono przedstawicieli: Arcybiskupstwa Paryża, z ks. kard. André Vingt-Trois, na czele, ks. bpa Wiesław Lechowicza – delegata Episkopatu Polski, do spraw emigracji polskiej w świecie, Fundacji Sisley, która w osobach jej założycieli – Huberta i Izabeli d’Ornano, ofiarowała na odnowienie kościoła sumę miliona euro, Merostwa Paryża, Merostwa I dzielnicy miasta, Architekta miasta Paryża – na czele z panami: A. Ch. Perrot i F. Richard oraz panią Emmanuelle le Gouvello, która kierowała pracami renowacyjnymi, Fundacji Ochrony Dziedzictwa Narodowego, Ambasady RP we Francji, na czele z panem ambasadorem Tomaszem Orłowskim, księży rektorów Misji europejskich w Paryżu, księży francuskich – proboszczów tutejszego dekanatu, księży polskich z Paryża i okręgu paryskiego, przedstawicieli Stowarzyszenia Concorde, polskich sióstr zakonnych z Paryża i regionu paryskiego, przedstawicieli przedsiębiorstw wykonujących poszczególne etapy prac, zwłaszcza najpiękniej wykonanej restauracji słynnego fresku z XVII w. Charles’a de la Fosse, (fot.) oraz restauracji przepięknych obrazów z kościoła, w końcu wiernych – by dać nasze, polskie świadectwo wiary i wdzięczności. Przewidziano siedem wystąpień i koncert kwartetu muzycznego.

16 lutego (Niedziela) to dzień naznaczony przede wszystkim przeżyciami o charakterze duchowym, uwielbienia i dziękczynienia Bogu – naszemu wspólnemu Ojcu.

Ks. kard. André Vingt-Trois, arcybiskup Paryża, przewodniczy w naszym, polskim kościele Wniebowzięcia NMP Mszy św. o godz. 11. i głosi Słowo Boże.

Dziękujemy też Bogu za możliwość wspomnienia o obydwu wydarzeniach w serwisie informacyjnym paryskiej telewizji katolickiej – KTO.

Za wszystko niech będzie Bóg uwielbiony!

Ks. dr Wacław Szubert – proboszcz

17 lutego - Dzień Polskiej Misji Katolickiej we Francji

Bogdan Dobosz

Jestem Polakiem-emigrantem

Ilu Polaków żyje za granicą, dokładnie nie wiadomo. Czasami, licząc razem z potomkami emigrantów, mówi się nawet o 20 milionach. Należymy, niestety, do narodów migracyjnych. Polaków wyganiała z Ojczyzny bieda, prześladowania, utrata własnego państwa. Niemal na każdej z emigracyjnych dróg towarzyszyła im jednak duszpasterska opieka Kościoła katolickiego. Tylko obecność polskiego księdza podtrzymywała polskość, która czasami po wielu latach budzi się nawet w kolejnych, mocno już zasymilowanych pokoleniach dawnych emigrantów.

Zmienność fal emigracji zawsze stawiała przed duszpasterstwem nowe zadania. Inne były w czasach Wielkiej Emigracji, inne w okresie odrodzonej II Rzeczypospolitej, inne w czasie wojny, a jeszcze inne po wojnie, po 1981 roku, czy obecnie – w Unii Europejskiej.

Ujęcie form duszpasterstwa emigracji w struktury zaowocowało powstaniem Polskich Misji Katolickich. Trudno przecenić tu rolę najstarszej z nich, tej we Francji, która przez lata – od 1836 roku – prowadziła pionierską działalność, dając nie tylko pociechę religijną, ale często zastępując nawet organa nieistniejącego państwa, czy biorąc na swoje barki dawanie świadectwa w imieniu zniewolonego narodu. Jednak nawet w latach niepodległości rola PMK się nie zmniejsza. Trudno bez niej wyobrazić sobie jakiegokolwiek polonijne inicjatywy, czy zachowanie polskości kolejnych pokoleń. Zadania się zmieniają, różni konsulowie, doradcy, działacze odchodzą i przy-

chodzą, a Polska Misja Katolicka nadal zapewnia opiekę i skupia rozproszonych na obczyźnie Polaków.

Przypomnijmy tu słowa ks. abpa Józefa Kowalczyka o emigracji: „spoglądając na jej historię można zauważyć, że bez względu na epokę, jej cele zawsze były te same: uzyskanie środków do życia (emigracja za chlebem), pragnienie wolności w czasach, gdy w Polsce jej nie było lub gdy była ograniczana (emigracja polityczna), a także uchodźstwo, mające na celu lepsze, bardziej dostatnie życie i pełniejszą realizację siebie: naukę języka obcego, podniesienie kwalifikacji zawodowych i chęć poznania nowych kultur”.

Jan Paweł II w 1979 roku w dalekim Meksyku zwracał się z kolei do rodaków tymi słowami: „na ogół Polacy, gdziekolwiek są w świecie, zachowują więź z Ojczyzną poprzez Kościół, poprzez pamięć Matki Boskiej Jasnogórskiej, naszych świętych patronów, poprzez te wszystkie tradycje religijne, którymi żył naród tysiąc lat i żyje dzisiaj.

ciąg dalszy na str. 6

Telegram nieparlamentarny

Ostatnimi czasami bowiem można zaobserwować, coraz bardziej wyraźne odrywanie się tzw. gremiów przedstawicielskich od „realu” życia społeczeństw. I warto mieć tego świadomość, szykując się do udziału w kolejnych operetkowych przedstawieniach zwanych demokratycznie... wyborami. Okazuje się bowiem, że coraz częściej wszelkie prezentowane garwiedzi – do wierzenia – partyjne programy wyborcze nie przystają w żaden sposób do oczekiwań i aspiracji społecznych. Praktycznie wszyscy gracze na scenie politycznej, od tzw. lewa do tzw. prawa, opowiadają, głównie zresztą poprzez „zblatowane” i politycznie poprawne media, podobne do siebie banialuki, z których nie wylania się żadna realna alternatywa wobec trwającego od dziesięciok lat marazmu społeczno-ekonomicznego i pogłębiającego się zamordyzmu światopoglądowego wobec narodów. Cały wysiłek, całej europejskiej tzw. klasy politycznej i towarzyszącej jej uprzywilejowanej kasty „autorytetów postępu moralnego”, wydaje się konsekwentnie zmierzać do pozbarwienia tutejszych społeczeństw resztek cywilizacyjnej tożsamości, która mogłaby ocalić je od zagłady w świecie obcych, często zupełnie bezkształtnych kulturowo i duchowo, żywiołów. Wszystko to, co jest od dwóch, trzech i więcej, tysięcy lat dorobkiem ludzkości – poprzez cywilizację Zachodu – ma zostać wyjęzione, a cywilizację życia, stopniowo zastępuje cywilizacja patologii i śmierci... na własne żądanie Ale, ale... społeczeństwa, narody budzą się z letargu. Przykładami tego są wszelkie, pozaparlamentarne, ale pokojowe formy sprzeciwu i protestu wobec przymusowego zła tworzonego ustawowo przez dzierżących władzę. I to zaczyna działać! P.O.

- JAK NA SWÓJ WIEK.
TRZYMA SIĘ ZNAKOMICIE...

rys. Leszek Biernacki

W NUMERZE MIĘDZY INNYMI:

- Wielka potrzeba misji str. 4
- Głęboka Francja się budzi! – str. 5
- André Le Nôtre i francuskie ogrody – str. 10
- La mort du général Sikorski – str. 11
- Budka się zamyka – str. 12

Z SATYRYCZNEJ TEKI

ABCD czyli... jeszcze raz o gender

Bogdan Usowicz

Zdaję sobie sprawę, że Czytelnik na słowo „gender” ma już prawo nawet do odruchu wymiotnego. Mimo wszystko, zwłaszcza tych bardziej wytrwałych, zachęcam do lektury poniższego tekstu. Chodzi bowiem o pokazanie pewnego modelu postępowania zwolenników tej ideologii, tym razem na przykładzie Francji, choć metody wdrażania jej w Polsce są dziwnie dość zbieżne.

Nad Sekwaną, razem z dojściem socjalistów do władzy ideologia gender trafiła na wyjątkowo podatny grunt. Zakrojona na szeroką skalę przez lewicę próba całkowitego przemodelowania francuskiego społeczeństwa (począwszy do homoseksualistów, przez eutanazję, po genderizm właśnie) trwa w najlepsze.

Kompletne fiasko gospodarcze, czy coraz większa niepopularność władz, nie przeszkadzają im w wymyślaniu coraz to nowych społecznych eksperymentów. Socjaliści zdają sobie sprawę, że następne wybory przegrają zapewne z kretesem. Zdaniem niektórych, chodzi im jednak o to, żeby pozostawić po sobie takie zmiany, które będą już nie do „odkręcenia”.

W czasach studiów miałem okazję wynajmować pokój u dość ciekawej, acz patologicznej rodziny, w której ojciec „ścigał się” z synem o miano największego osiedlowego pijaka. Pewnego razu, ów nastoletni jeszcze syn założył się z kolegami, że wypije dwie butelki wódki i stanie na rękach. Nie... stanął, ale pytany o sens zakładu, powiedział, że wcale nie chodziło o wygraną, ale o to, żeby się po prostu... napić.

ciąg dalszy na str. 8

foto: T. Różajski

ZAPRENUMERUJ „GŁOS KATOLICKI”

W prenumeracie będziesz otrzymywał „Głos...” bezpośrednio do domu wcześniej i taniej.

Imię i nazwisko: _____ Rok (56,60€) Pół roku (30,30€) Miesiąc (5€)
 Adres: _____ Przyjaciele „Głosu...” (69,60€) PDF/e-mail (49,90€)

Telefon: _____ **Zaznacz tutaj jeśli jest to Twoja pierwsza prenumerata i wygraj 2 dodatkowe darmowe miesiące abonamentu!**

Czeki prosimy wystawiać na
 Głos Katolicki – Voix Catholique
 263 bis, rue St-Honoré, 75001 Paris;

Konto we Francji: CCP 12 777 08 U Paris – Voix Catholique/Głos Katolicki
 Prenumerata w Belgii: ks. B. Dejneka – rue Jourdan 80, 1060 Bruxelles – CCP 000-1637856-11
 w Niemczech: Głos Katolicki – Commerzbank Hannover – BLZ 250 400 66 – konto n°791177900

KUPON
PRENUMERATY

LITURGIA SŁOWA

VI Niedziela zwykła Rok A

DRUGIE CZYTANIE

1 KOR 2,6-10

Czytanie z I Listu św. Pawła Apostoła do Koryntian

Bracia: Głosimy mądrość między doskonałymi, ale nie mądrość tego świata ani władców tego świata, zresztą przemijających. Lecz głosimy tajemnicę mądrości, mądrość ukrytą, tę, którą Bóg przed wiekami przeznaczył ku chwale naszej, tę, której nie pojął żaden z władców tego świata; gdyby ją, bowiem pojęli, nie ukrzyżowali Pana chwaty; lecz właśnie głosimy, jak zostało napisane, to, czego „ani oko nie widziało, ani ucho nie słyszało, ani serce człowieka nie zdołało pojąć, jak wielkie rzeczy przygotował Bóg tym, którzy Go miłują”. Nam zaś objawił to Bóg przez

Ducha. Duch przenika wszystko, nawet głębokości Boga samego.

EWANGELIA

MT 5,20-22A.27-28.33-34A.37

Słowa Ewangelii wg św. Mateusza

Jezus powiedział do swoich uczniów: «Powiedam wam: Jeśli wasza sprawiedliwość nie będzie większa niż uczonych w Piśmie i faryzeuszów, nie wejdziecie do królestwa niebieskiego. Słyszeliście, że powiedziano przodkom: «Nie zabijaj», a kto by się dopuścił zabójstwa, podlega sądowi. A Ja wam powiadam: Każdy, kto się gniewa na swego brata, podlega sądowi. Słyszeliście, że powiedziano: «Nie cudzołóż». A Ja wam powiadam: Każdy, kto poządliwie patrzy na kobietę, już w swoim sercu dopuścił się z nią cudzołóstwa. Słyszeliście również, że powiedziano przodkom: «Nie będziesz fałszywie przysięgał», «lecz dotrzymasz Panu swej przysięgi». A Ja wam powiadam: Wcale nie przysięgajcie. Niech wasza mowa będzie: Tak, tak; nie, nie. A co nadto jest, od Złego pochodzi». □

Wielka potrzeba misji

Dobra Nowina, z którą Jezus Chrystus wciąż do nas przychodzi, jest przestaniem ponadczasowym dla ludzkości i ciągle aktualnym programem na piękne życie, które z woli Bożej jest drogą prowadzącą do wieczności.

Dzisiejsza Ewangelia zapewnia nas, że jeśli będziemy żyli zgodnie z Bożymi przykazaniami, staniemy się wielcy w królestwie niebieskim. Słowo Boże wzywa nas do obrony ludzkiego życia, poszanowania ludzkiej godności, do pojednania i życia w czystości. Prawdą jest, że słowo, które Bóg kieruje do nas, jest bardzo radykalne: „Jeśli prawa twoja ręka jest ci powodem do grzechu, odetnij ją i odrzuć od siebie. Lepiej, bowiem jest dla Ciebie, gdy zginie jeden z twoich członków, niż żeby całe twoje ciało miało iść do piekła.” „Niech wasza mowa będzie: Tak, tak; nie, nie. A co nadto jest, od Złego pochodzi.” Ten, kto próbuje iść przez życie zgodnie z radykalnym duchem Ewangelii, może powiedzieć, że jest on zbyt wymagający, ale wprowadza nas na drogę istic królewską. Nie może być inaczej, ponieważ sam Zbawiciel taką drogą kroczył i na nią zaprasza także i nas.

Święty Paweł w Pierwszym Liście do Koryntian zaznacza, że jego misją jest głoszenie Jezusa Chrystusa. Przyznaje, że tę misję wypełnia w słabości, bojaźni i z wielkim drżeniem. Mimo swej ułomności, Apostoł jest świadom, że głosi mądrość nie z tego świata, ani władców tego świata, lecz tajemnicę mądrości Bożej, której „ani oko nie widziało, ani ucho nie słyszało, ani serce człowieka nie zdołało pojąć, jak wielkie rzeczy przygo-

tował Bóg tym, którzy Go miłują.” Oto Dobra Nowina, którą kieruje do nas Bóg także tu i teraz w Duchu św. Przekazywanie jej dzisiejszemu światu jest misją Kościoła, czyli naszą misją, misją ludzi wierzących – uczniów Chrystusa. Aby ją dobrze pełnić najpierw my sami musimy przyjąć łaskę nawrócenia naszych umysłów i naszych serc, by usłyszeć, zrozumieć i podjąć wyzwanie Jezusa Chrystusa skierowane do nas: „Idźcie na krańce świata i czyńcie sobie uczniów.” Jakże naglącej aktualności nabiera dzisiaj to polecenie Mistrza z Nazaretu: idźcie i głoscie, stańcie się Moimi rzecznikami, rzecznikami Mojej Prawdy, bądźcie świadkami Mojej miłości!

Jan Paweł II w encyklice „Redemptoris Missio” pisze o trzech sytuacjach, które możemy wyróżnić z punktu widzenia ewangelizacji. „1) Przede wszystkim ta, ku której kieruje się działalność misyjna Kościoła: narody, w których Chrystus i Jego Ewangelia nie są znane. To jest w ścisłym sensie misja ad gentes. 2) Istnieją dalej wspólnoty chrześcijańskie, które posiadają odpowiednie i solidne struktury kościelne, mają żarliwość wiary i życia. W nich prowadzona jest działalność duszpasterska Kościoła. 3) Istnieje wreszcie sytuacja pośrednia, zwłaszcza w krajach o chrześcijaństwie dawnej daty, gdzie całe grupy ochrzczonych utraciły żywy sens wiary albo wprost nie uważają się już za członków Kościoła, prowadząc życie dalekie od Chrystusa i Jego Ewangelii. W tym przypadku zachodzi potrzeba nowej ewangelizacji, albo re-ewangelizacji” (Redemptoris Missio 33). Do tej pierwszej grupy zaliczamy wiele krajów Afryki, Ameryki Południowej i Azji. Do drugiej grupy zaliczamy kraje, gdzie praca duszpasterska Kościoła trwa i rozwija się, zaś w skład trzeciej grupy wchodzi kraje Europy Zachodniej, których ludność już nie utożsamia się z Kościołem katolickim w większym czy mniejszym stopniu. W misji ad gentes bierze udział setki tysięcy

misjonarzy – osób duchownych i świeckich, którzy poświęcają swoje życie, głosząc Chrystusa, dając o Nim świadectwo, niejednokrotnie narażając się na utratę swojego życia. Przykładem tego jest obecna, bardzo trudna sytuacja w Republice Środkowoafrykańskiej, gdzie służą nasi tarnowscy misjonarze. 2 lutego b.r., papież Franciszek postać ponad 400 rodzin zaangażowanych w Drogę Neokatechumenalną na misje w regiony zdechrystianizowane i pogańskie. Co za świadectwo dla nas wszystkich!

Wielką rolę w dobie ewangelizacji świata spełniają Polskie Misje Katolickie istniejące na terenie wielu krajów europejskich. Prowadzą one duszpasterską opiekę i troskę o Rodaków przebywających na obczyźnie, ale są także w łączności z kościołami lokalnymi, urzeczywistniając królestwo Boże w świecie, aby wszyscy ludzie znaleźli zbawienie w Jezusie Chrystusie.

W encyklice Redemptoris Missio Jan Paweł II napisał: „Nadszedł czas zaangażowania wszystkich sił kościelnych na rzecz nowej ewangelizacji oraz misji „ad gentes”. Jego następcą Benedykt XVI kontynuował: „Także i dzisiaj potrzeba uczniów Chrystusa, którzy nie szczędziliby czasu i energii w służbie Ewangelii (...). Bądźcie gotowi wzywać z życiem, aby odpowiedzieć światą prawdą Chrystusa; aby odpowiedzieć miłością na nienawiść i na pogardę dla życia; aby głosić nadzieję Chrystusa zmartwychwstałego w każdym zakątku ziemi”. Obecny papież Franciszek, w adhortacji „Evangelii Gaudium” zachęca nas wszystkich, abyśmy wychodzili z własnej wygody i zdobywali się na odwagę, by docierać na wszystkie peryferie potrzebujące światła Ewangelii. Franciszek marzy o „opcji misyjnej”, zdolnej przemienić wszystko, aby zwyczaj, styl, rozkład zajęć, język i wszystkie struktury kościelne stały się odpowiednią drogą bardziej dla ewangelizowania współczesnego świata, niż do zachowania stanu rzeczy.

„Idźcie na cały świat i czyńcie sobie uczniów (...). Ja jestem z wami przez wszystkie dni, aż do skończenia świata.” (Jezus). □

ks. Stanisław Wojdak
Ojciec Duchowny WSD w Tarnowie

fol. T. Różyczki - Sacré-Coeur

Paryż, 2 lutego 2014 (fot. T. Ruzycycki)

Głęboka Francja się budzi!

Ks. dr Krystian Gawron

Encyklika «Evangelium Vitae» Jana Pawła II miała charakter wyjątkowo proroczy. Była ona przestrożą przed „wojną przeciw życiu” w skali planety. Konferencje ONZ-tu w Rio de Janeiro, Kairze, Pekinie, Kopenhadze i w Johannesburgu usiłowały forsować w krajach członkowskich strategię „wojny przeciw życiu” – instytucjonalnie. Odruch naturalnej samoobrony ludzkości uzewnętrzniały (i uzewnętrznią nadal) m.in. organizacje pozarządowe przy całym wachlarzu motywacji antropologicznych. W międzyczasie jednak „wojna przeciw życiu” toczy się już w poszczególnych krajach. „Kultura życia” trwa w zwarciu z „kulturą śmierci”. Tu nie może już być biernych widzów. Trzeba się określić – i to zdecydowanie!

Od 35 lat katolicy w Stanach Zjednoczonych (i nie tylko katolicy) denuncjują przez manifestacje ludobójczy charakter aborcji, która w samych USA, od 41 lat, pochłonięta 55 milionów nienarodzonych. Za udział w manifestacjach antyaborcyjnych nawet biskupi amerykańscy stawiani byli przed sądem. Nie zaprzestają jednak walki o „kulturę życia”. Od 18-go do 27-go stycznia br. Konferencja Episkopatu USA prowadziła „Wielką Nowennę Życia”. Ten ruch ogarnia coraz to nowe kraje. W ostatnim czasie zaznaczył się on wyraźnie w Hiszpanii.

Francja nie chce pozostawać w tyle. „Prawo Simone Weil” składa na sumienia głoszących odpowiedzialność za niszczonej tutaj, rok rocznie, 40 tysięcy bezbronnych nienarodzonych dzieci. W 2005 roku powstał więc we Francji ruch społecznej opozycji, która żąda abrogacji „prawa Simone Weil”. I we Francji organizowane są tzw. „Marches pour la Vie”. W roku 2014 ruch ten zaproponował serię „Marszów dla Życia” przez 3 kolejne niedziele: 19-go i 26 stycznia oraz 2-go lutego. Uczestnicy tegorocznych „Marszów dla Życia” ubrali się w stroje o narodowych barwach Hiszpanii, by wyrazić solidarność z Hiszpanami i bardziej zdecydowanie walczyć o to samo we Francji.

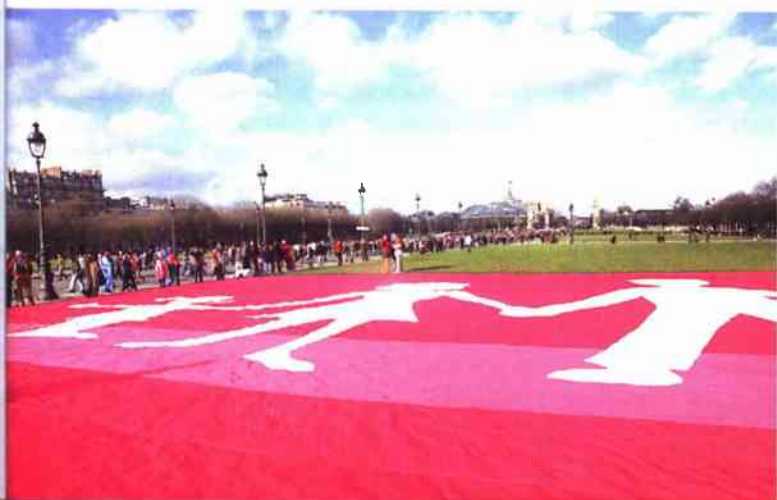
W pierwszym „Marszu dla Życia”, w niedzielę 19-go stycznia wzięło udział 40 tysięcy ludzi. Wzięli w nim udział także księża biskupi: Olivier de Germiny z Blois, Guy de Kérimel z Nicei oraz Bernard Ginoux z Montauban. Cel był określony bardzo wyraźnie: 1/ zniesienie aborcyjnego „prawa Simone Weil”, 2/

protest przeciw rządowym zamiarom ustanowienia prawa do eutanazji z ostrzeżeniem przed banalizacją debaty nad życiem, 3/ obrona demokracji. Może szokować fakt, że zaistniała konieczność obrony demokracji we Francji – „wychowawczyni narodów”. Tutaj jednak wymyślono iście totalitarne prawo, że za odradzanie komukolwiek aborcji grozi postępowanie karne z perspektywą 2 lat więzienia albo z grzywną do 30 000 €!

Niedzielę 26-go stycznia demonstranci w Paryżu (65 tysięcy) nazwali „Dniem Gniewu”. Budzi się tzw. „Głęboka Francja”. Francuzi wyrazili swój gniew przeciw banalizacji życia, której wyrazem jest m.in. traktowanie ludzkiego embrionu jako „materiału laboratoryjnego”. Wyrażali swój gniew wobec coraz ostrzejszej cenzury, dyktatorskiego podnoszenia podatków i likwidacji świadczeń rodzinnych. W „Dniu Gniewu” Francuzi wystąpili zdecydowanie w obronie praw rodziny, protestując przeciw „prawu Taubira”, które legalizuje związki homoseksualne i to z prawem do adopcji dziecka. Do manifestujących włączyli się, niestety, ludzie z zupełnie innymi żądaniami, prowokując przy tym ekscesy, a władze francuskie skrzętnie złożyły to wszystko na konto organizatorów, by zdeprecjonować manifestację.

Najważniejszy „Marsz dla Życia” zapowiedziany był na niedzielę 2-go lutego 2014. Wzięło w nim udział 500 tysięcy ludzi! Podobny „Marsz dla Życia” w Lyonie zgromadził 40 tysięcy ludzi. Okrzyki, hasła, żądania były podobne.

ciąg dalszy na str. 8

Paryż, 2 lutego 2014 (fot. T. Ruzycycki)

Jestem Polakiem-emigrantem

ciąg dalszy ze str. 2

Otóż to nasze miejsce w Kościele zostało obecnie w szczególny sposób uwydatnione. Ale przez to samo nałożyło na nas jakieś nowe zobowiązania, ażebyśmy starali się bardziej być Kościołem – tym bardziej być Kościołem. Powiedziałbym, uważać Kościół za naszą duchową Ojczyznę”.

Polska Misja Katolicka ma zadania szczególne. To od jej pracy i przekazu dziedzictwa chrześcijańskiego zależy bardzo często, jak mówi abp Kowalczyk – „więź emigrantów z narodem, więź wiary, kultury, więź mowy ojczystej”.

Kolejna, już 178 rocznica powstania PMK we Francji jest dobrą okazją do przypomnienia kilku „kodeksów emigranta”. Bycie emigrantem rodzi bowiem także pewne obowiązki. Na tych przykładach widać też dobrze zmieniający się charakter emigracji. Wydaje się jednak, że sens zawsze pozostaje ten sam.

Zacznijmy od okresu międzywojennego, kiedy w 1938 r., w Berlinie podczas Kongresu Związku Polaków w Niemczech na jego XV-lecie istnienia, sformułowano wówczas tzw. „Prawdy Polaka”. Zasada pierwsza: jesteśmy Polakami; prawda druga:

Wiara ojców naszych jest wiarą naszych dzieci; prawda trzecia: Polak Polakowi bratem; prawda czwarta: Co dzień Polak Narodowi służy; prawda piąta: Polska Matką naszą – nie wolno mówić o Matce źle. Każdy punkt tychże prawd poraża aktualnością.

W czasie II wojny światowej w dwutygodniku „Nasze Drogi”, który był organem wydawanym przez Oddział III Ośrodka Zapasowego Samodzielnej Brygady Strzelców Karpackich (drukowanym w Tel Avivie) ukazały się z kolei tzw. „Przykazania Polaka”. Sformułowane podczas wojennej zawieruchy wśród żołnierzy walczących z daleka od kraju w 1941 roku naśladują Dekalog i brzmiały może trochę patetycznie, ale i aktualnie:

Jam jest Polska, ojczyzna twoja, ziemia ojców, z której wzrosłeś, wszystko czymś jest, po Bogu, mnie zawdzięczasz.

1. Nie będziesz miał ukochania ziemskiego nade mnie. 2. Nie będziesz wzywał imienia Polski dla własnej chwały, kariery ani nagrody. 3. Pamiętaj aby Polsce oddać bez wahania majątek, szczęście osobiste i życie. 4. Czcij Polskę, ojczyznę swoją, jak matkę rodzoną. 5. Z wrogami Polski walczyć do ostatniego tchu, do ostatniej kropli krwi

w żyłach twoich. 6. Walcz z własnym wygodnictwem i tchórzostwem. Pamiętaj, że tchórz nie może być Polakiem. 7. Bądź bez litości dla zdrajców imienia polskiego. 8. Zawsze i wszędzie śmiało stwierdzaj, że jesteś Polakiem. 9. Nie dopuść, by wątpiono w Polskę. 10. Nie dopuść by ubliżano Polsce, poniżając jej wielkość i zastugi, jej dorobek i majestat. Będziesz miłował Polskę pierwszą po Bogu miłością. Będziesz ją miłował więcej niż siebie samego.

I na koniec ostatni z „Dekalogów” Polaka na emigracji, który opracowano na podstawie nauczania bł. Jana Pawła II:

1. Nie zapominaj, że najwyższym dobrem jest Bóg i bez Niego nie zrozumiesz samego siebie i nie odnajdziesz sensu życia. 2. Nie zapieraj się imienia swojego narodu ani jego historycznych doświadczeń, bo są to jego własne korzenie, jego mądrość, choćby gorzka, jego powód do dumy. 3. Pamiętaj o tym, że gdziekolwiek rzuci cię losy, zawsze masz prawo, aż po kres twoich dni, pozostać członkiem swej narodowej rodziny. 4. W najgorszych nawet okolicznościach, zmieniając środowisko, obywatelstwo, nie wypieraj się nigdy wiary i tradycji twych przodków, jeśli chcesz, by twoi nowi bracia i

Z KRAJU

- Premier Tusk podjął zabiegi dyplomatyczne dotyczące sytuacji na Ukrainie. Odwiedził Budapeszt (gdzie spotkał się z szefami rządów Węgier, Słowacji i Czech), Berlin, Paryż, Sztokholm, Helsinki. Tusk apelował też w Brukseli o wspólne stanowisko państw UE i jej instytucji wobec kryzysu w Kijowie.
- Premier Tusk spotkał się w Warszawie z sekretarzem obrony USA Hagelem. Tematem rozmowy była głównie sytuacja na Ukrainie. Hagel, którego dziadkowie pochodzili z Polski, udał się też na prowincję, gdzie odwiedził kościół parafialny, w którym jego dziadkowie zawarli ślub.
- Pieniądze z Otwartych Funduszy Emerytalnych zostały przetransferowane do ZUS, czyli do budżetu państwa. Dzięki temu rząd zmniejszył zadłużenie państwa o 9%. Przy okazji ciekawostka: OFE wytransferowały do ZUS 153 mld zł, ale min. finansów Szczyrek powiedział, że dług publiczny zmniejszył się o 134 mld zł. Rzecznik rządu Kidawa-Błońska pytana o brakujące miliardy odpowiedzi nie znata...
- Antoni Macierewicz (PiS) zwrócił się do prokuratora generalnego Seremeta o objęcie ochroną por. Wosztyla, pilota Jaka-40, który wylądował na lotnisku w Smoleńsku przed katastrofą Tu-154M. Ostatnio „nieznani sprawcy” przecięli przewody hamulcowe w jego samochodzie.
- Miasta i powiaty podejmują uchwały w sprawie obrony dzieci przed ideologią gender. Takie uchwały podjęły m.in. rady miast w Ostrołęce, w Łapach na Podlasiu, a także samorządy powiatowe w Piasecznie i Jaworze na Dolnym Śląsku.
- Krakowska prokuratura apelacyjna, prowadząca śledztwo w sprawie domniemanych więzień CIA w Polsce, wystąpiła z wnioskiem do Prokuratora Gene-

ralnego o przedłużenie śledztwa do 11 czerwca. Termin obecnego postępowania mijał 11 lutego.

- Alarm! Ubiegły rok zapisze się jako początek pandemii demograficznej w Polsce. Z najnowszych danych GUS wynika, że w ubiegłym roku ujemny przyrost naturalny, czyli przewaga zgonów nad liczbą urodzonych dzieci, będzie największy od 1945 r. Wyniesie on od 16 do 20 tys. Do tej pory najgorzej było w 2003 r., kiedy zanotowano 14,1 tys. więcej zgonów niż urodzeń. Jeśli do tych danych dodać dużą emigrację, sytuacja zapowiada katastrofę.

- Raport GUS pt. „Warunki życia rodzin w Polsce” przynosi równie alarmujące dane. Ponad pół miliona dzieci nie dojeżdża, bo ich rodziców nie stać, by „zapewnić im przynajmniej, w co drugi dzień posiłek z mięsa, drobiu, ryby lub odpowiednika wegetariańskiego”. Nie stać ich także, by „przynajmniej kilka razy w tygodniu kupić im świeże owoce lub warzywa”. Blisko 450 tys. dzieci nie ma wszystkich podręczników, bo ich rodzice przyznają, że nie stać ich na zakup. Z powodu biedy 530 tys. dzieci nie chodzi do specjalistów, a blisko 600 tys. do dentysty. Co trzecia rodzina ma problem z wystaniem raz w roku dzieci na tygodniowy wypoczynek poza miejsce zamieszkania, co jedenastej nie stać na organizację dzieciom imprezy urodzinowej, co ósmej na wyjście z dziećmi do kina czy teatru. GUS wskazuje, że w skrajnej nędzy (poniżej tzw. minimum egzystencji) żyje blisko 10% rodzin wychowujących troje dzieci i aż 26,6 mających ich czworo lub więcej.

- Prof. Krystyna Iglicka-Okólska, demograf i wiceprezes partii Polska Razem twierdzi, że polski ZUS (Zakład Ubezpieczeń Społecznych)

zbankrutuje w roku 2022. Jej zdaniem konieczne będzie kolejne podwyższenie wieku emerytalnego, mimo że obecny rząd podniósł go już do 67. roku życia.

- Jeszcze w marcu ma ruszyć „Karta wielkich rodzin”. Rodziny z trójką lub więcej dzieci dostaną m.in. zniżki na PKP.
- Po raz pierwszy od kilku lat do żeńskich kandydatek, które działają w Polsce zgłosiło się więcej kandydatek, niż w latach poprzednich. W ub. roku do tzw. postulatów wstąpiło o 20 kandydatek więcej niż w 2012 r. Wszystkich postulantek jest w tej chwili w klasztorach – 247. W Polsce żyje 19 tys. sióstr należących do 101 zgromadzeń.
- 1 marca, czyli w Narodowy Dzień Pamięci Żołnierzy Wyklętych gimnazjum w Białej (woj. lubelskie) zostanie nadane imię Żołnierzy Wyklętych. Będzie to pierwsza polska szkoła, która przyjmie imię antykomunistycznych powstańców.
- Na 25. rocznicę obrad Okrągłego Stołu SLD przygotował projekt uchwały Sejmu w tej sprawie. Będzie spór o rzeczywisty wymiar tego mebla?
- Radni warmińskiego Pieniężna przegłosowali uchwałę o likwidacji pomnika sowieckiego generała Czerniachowskiego. Dowódca Armii Czerwonej nazywany jest „katem Armii Krajowej”, a jego pomnik stanął w mieście na początku lat siedemdziesiątych.
- Zmarł gen. Stefan Bałuk „Starba” – fotoreporter wojenny, cichociemny, uczestnik powstania warszawskiego i honorowy obywatel stolicy. Miał 101 lat.
- Czterech Polaków zostało aresztowanych w jednym z opuszczonych domów w Nicei. W domu znaleziono zwłoki piętego mężczyzny. □

twoje dzieci nie wyparty się ciebie. Rodzino, stań się tak, jak Kościół, nauczycielem i matką. 5. Szanuj swój naród, pomnażaj jego dobre imię i nie dozwól, aby było nadużywane dla innych celów. 6. Nie dozwól, aby twoja rodzina, naród, był przez kogokolwiek okradany, łżony, niestusnie oczerzany. 7. Nie wywyższaj siebie i swojego narodu ponad jego rzeczywiste zasługi i ponad narody inne; raczej pokaż innym to, co w twoim narodzie jest najlepsze. 8. Ucz się od innych narodów dobrego, ale nie powtarzaj ich błędów. 9. Pamiętaj, że mieć rodzinę – naród, jest to wielki przywilej wynikający z przyrodzonego prawa człowieka, ale nie zapominaj o tym, że „Ojczyzna to wielki, zbiorowy obowiązek”. 10. Pamiętaj, że jesteś dzieckiem narodu, którego Matką i Królową jest Bogurodzica Maryja, „dana jako pomoc ku obronie”. Powtarzaj często modlitwę polskich serc: „Jestem przy Tobie, pamiętam, czuwać”.

Trzy dekalogi, różny styl, czasy, te same prawdy. Podobnie jak działająca już przez prawie dwa wieki Polska Misja Katolicka – odmienni rektorzy, różny styl, ta sama dbałość o wiarę, dobro wspólne i zawieruszonych nad Sekwanę Polaków... □

Bogdan Usowicz

Kto ma Polaków za idiotów?

Zbliżają się wybory do europarlamentu. W Polsce partie ścigają się w przyciąganiu na swoje listy nośnych nazwisk.

Są to głównie... celebryci. Ten idiotyzm okazuje się dość zaraźliwy. SLD wystawia na listach b. piłkarza Macieja Żurawskiego i siatkarza Michała Bąkiewicza. Jest też celebrytka Weronika Marczuk, Mulat-homoseksualista Legierski. Największe parcie na celebrytów ma jednak Twój Ruch Palikota. Na jego listach są: specjalistka od kultury wulgarnego wyzywania papieża, niejaka Ewa Wójciak z Teatru Dnia 8, czy zdradzający wyraźne objawy demencji politycznej, kolejny reżyser – Kazimierz Kutz. Jak zachwala sam Palikot: „My chcemy świadomie, przez ludzi kultury, takich jak Kazimierz Kutz i Ewa Wójciak, pokazać Europie Polskę inną: Polskę nowoczesną, na najwyższym poziomie”. Rzeczywiście poziom „najwyższy”. Jest też pielęgniarzka od robienia „zadym”, Gardias i kilka genderystek. Przygody z celebrytami kończą się dla partii politycznych źle. Ci uczciwi, jak b. senator PiS Krzysztof Cugowski, czy rajdowiec PO Krzysztof Hołowczyc rezygnują sami. Z innymi są inne problemy (ekscesy w hotelu sejmowym b. piłkarza i posta PO R. Koseckiego, czy problemy PiS z

postem Tomaszem Kaczmakiem). Wysyłanie celebrytów do Brukseli jest pomysłem idiotycznym. Przypomnijmy choćby słynną sprawę z zakazem sprzedaży normalnie wędzonych wędlin. Skutków przepisów nie zauważyli nawet europostowie – „zawodowcy”. „Amatorzy” nie zauważą już niczego, a ci, którzy zagłosują po prostu na głośne nazwiska, za swoją głupotę wcześniej, czy później zapłacą... Szkoda, że przy okazji zapłacimy i my wszyscy. □

Jan Kciuk

ZE ŚWIATA

Opr. B.D.

- Prezydent Ukrainy Janukowycz oskarżył opozycję o zaostrenie sytuacji w kraju. Sam poszedł na zwolnienie lekarskie, ale wybierał się też z wizytą do Moskwy. Majdan nadal protestuje, a amnestia dla zatrzymanych została uwarunkowana opuszczeniem przez opozycję zajętych budynków. Zwolniony Janukowycz w parlamencie odwołał jedynie część restrykcyjnych ustaw. Protest trwa, a policja zatrzymuje osoby, które oddalają się z Majdanu.
- Ukraińscy wojskowi zwrócili się do prezydenta Janukowycza z prośbą o podjęcie „niezwłocznych działań na rzecz stabilizacji sytuacji w kraju”. Komunikat taki pojawił się na oficjalnej stronie internetowej Ministerstwa Obrony Ukrainy.
- W Kijowie podpalano samochody przeciwników władz, zwłaszcza osób związanych z ruchem kierowców Automajdan oraz auta dziennikarzy mediów antyrządowych.
- Dwa amerykańskie okręty z 600 żołnierzami piechoty morskiej na pokładzie wptynęły na Morze Czarne. Rosyjskie agencje twierdziły, że okręty płynęły w kierunku Ukrainy. Moskwa przygotowuje „podkładkę” pod własną interwencję? USA wystąpił statki dla ewentualnej ochrony swoich obywateli podczas igrzysk w Soczi.
- Rosja zastrzyła kontrolę celną towarów na granicy z Ukrainą. Restrykcje celne dotyczą także Litwy i Polskę.
- Z komunikatu rosyjskiego MSZ: „Oczekujemy, że opozycja na Ukrainie przestanie grozić i stawiać ultimatum, a zacznie poważny dialog z rządem, aby znaleźć wyjście z obecnego kryzysu”.
- Moskwa wstrzymała wypłatę uzgodnionego wcześniej kredytu pomocowego dla Ukrainy o wartości 15 mld dolarów.
- Stany Zjednoczone wyraziły zaniepokojenie

rosyjskimi testami zakazanych pocisków balistycznych średniego i krótkiego zasięgu.

- MSZ Francji popiera inicjatywę wprowadzenia ruchu bezwizowego między Rosją a UE.
- Duńska koalicja rządowa rozpadła się z powodu prywatyzacji państwowego koncernu energetycznego. W ramach protestu przeciw tej decyzji socjaliści wyszli z rządu.
- Mieszkańcy gauskiej autonomii zdecydowali w referendum, że odłączają się od Mołdawii i wybierają integrację z Unią Celną (Rosja i państwa satelickie). Udział w referendum w Gagauzii wzięło 70% mieszkańców tego regionu (90 tys. osób). 99,8% wyborców poparło integrację z Unią Celną.
- 60 przedstawicieli litewskiej nauki i kultury wystosowało list otwarty do najwyższych władz kraju z żądaniem... usunięcia z koalicji rządzącej Akcji Wyborczej Polaków na Litwie (AWPL).
- Dobiegają końca prace nad nowym unijnym rozporządzeniem dotyczącym ochrony danych osobowych. Projekt budzi niepokój środowisk dziennikarskich i wydawniczych. W trakcie prac nad rozporządzeniem zapisy uległy dalszemu pogorszeniu i w obecnej formie nie dają żadnej gwarancji dla niezależnego dziennikarstwa.
- Skoordynowana akcja opozycji polegająca na blokowaniu komisji wyborczych zmusiła władze Tajlandii do przerwania wyborów w wielu okręgach. Wybory, które miały przynieść zakończenie kryzysu, zostały przerwane. Stojąca za protestami Partia Demokratyczna wbrew swej nazwie nie jest zainteresowana wyborami, których nie wygrała od dwóch dekad. Jej przywódca zamiast wyborów proponuje oddanie władzy w ręce zdominowanych przez siebie „rad ludowych”.
- 46 cywilów, w tym kobiety i dzieci, zginęło

w sobotę w Aleppo na północy Syrii w nalocie przeprowadzonym przez lotnictwo sił rządowych.

- W wyniku walk pomiędzy muzułmanami i chrześcijanami w Republice Środkowoafrykańskiej zginęły setki osób. Dramatyczne chwile przeżywali polscy misjonarze, których misja została zaatakowana przez rebeliantów. Polskie MSZ zaproponowało im jedynie ewakuację, zaś Francuzi podobno nie mają środków na ochronę misji. Tymczasem misjonarze nie chcą opuścić pozostałych pod ich opieką kalek i dzieci. Zdaje się, że normalne kraje biorą swoich obywateli pod opiekę... Kapucyni apelowali do Warszawy o ochronę. MSZ miał do zaproponowania tylko natychmiastowy wyjazd.
- W Sudanie Potudniowym natychmiastowej pomocy żywnościowej potrzebuje 3,7 mln ludzi.
- Z raportu amerykańskiego badacza prof. Regnerusa z University of Texas w Austin z 2012 r. wynika, że średnio, co trzecie dziecko, które wychowywane było przez pary homoseksualne, jest dziś homo lub biseksualne. Otwarcie adopcji dla takich par jest drogą do homoseksualnego zarażenia dzieci? Z raportu wynika też, że 31% dzieci wychowywanych przez matki lesbijki i 25% wychowywanych przez ojca geja podało, że były przez rodziców zmuszane do seksu wbrew swej woli.
- Adoptowana córka słynnego reżysera Woody Allena znów zarzuca mu molestowanie seksualne w czasie, gdy była siedmioletnią dziewczynką.
- Valerie Trierweiler, b. konkubina prezydenta Francji, wyraziła rozżalenie z powodu usunięcia jej fotografii z serwisu internetowego Pałacu Elizejskiego.
- W Paryżu i Lyonie odbyły się wielotysięczne manifestacje w obronie rodziny przeciwko polityce socjalistycznych rządów. □

ABCD czyli... jeszcze raz o gender *ciąg dalszy ze str. 3*

Francuscy socjaliści zdają się dochodzić do podobnego etapu. Ostatnio nową areną walki o „postęp” stała się, tak jak i w Polsce, szkoła. O ile jednak nad Wisłą, rodzice nadal mają pewien wpływ na edukację swoich dzieci, to we Francji państwo zawłaszczyło sobie te funkcje niemal zupełnie. Wprowadzenie do pierwszych klas école maternelle programu „ABCD równości” spotkało się jednak z pewnym oporem rodziców. Od września 2014 r. ma on obowiązywać we wszystkich placówkach podległych ministerstwu edukacji. Na razie obowiązuje program pilotażowy, który kierowany jest już do... 6-latków. Oficjalnie ma szerzyć „równość płci”, ale inspiracje teorią gender są dość oczywiste. I mamy tu dość ciekawy zabieg ministra edukacji Vincenta Peillona, który zapiera się oficjalnie, że genderyzmu do szkół wcale nie wpuszcza, a krytyka programu to tylko propaganda „negacjonistów z ekstremalnej kato-prawicy”. Co ma do tego negacjonizm nie wiadomo, ale fakty wydają się wskazywać, że Peillon tż w żywe oczy. Podobnie zresztą jak zwolennicy teorii gender w Polsce, którzy sprowadzają ją do teorii naukowej

Głęboka Francja się budzi! *ciąg dalszy ze str. 5*

Wymowne były liczne transparenty przedstawiające kobietę w ciąży z napisem: „Ani do sprzedaży ani do wynajęcia”. Reprezentowana była cała Francja. Do Paryża przybyli mieszkańcy z Bordeaux, z Saint Molô, z Thionville a nawet z Nicei. Manifestujący reprezentowali całą gamę pokoleń. Spokojnie, godnie - niemniej stanowczo - demaskowali politykę antyrodzinną, destrukcyjne społeczeństwo prawa, „m.in. skrycie przemycaną w programach szkolnych „ideologię gender”. Manifestanci nie spodziewają

i negują istnienie inspirowanej nią ideologii, bagatelizując przy tym fakty, które miały miejsce w kilku polskich przedszkolach. Wg różnych ideologów polskiej lewicy genderyzmu nie ma, a pod tą nazwą kryją się tylko akademickie studia. Tymczasem „jaki jest koń; każdy widzi...”

Program edukacyjny „ABCD równości” oparty jest na takich lekturach jak „Tata, co nosi sukienkę” (nie chodzi tu bynajmniej o jakiegoś Szkota), „Mam dwóch tatusiów, którzy się kochają”, czy „Nowa sukienka Billa”. W ramach edukacji dzieci, zaleca się wyświetlenie im filmu pt. „Tomboy” z 2011 r. (produkcja homoseksualnego lobby socjalistów z merostwa Paryża i organizacji HoldUp). Film opowiada o Laurze, która zmienia się w Michała, formuje sobie sztuczny penis, ma... pierwszą homoseksualną przygodę.

Pomimo intensywnej tresury ideologicznej Francuzów, program ABCD wywołał przerażenie wielu rodziców. Zawiązał się ruch „Dnia bez szkoły”, który wezwał do protestu. Na jego czele znalazła się, do niedawna działaczka... lewicy, pisarka, publicystka i reżyser Farida Belghoul. Jak na „ultraprawicową negacjonistkę” postać dość ciekawa...

Wymyślony przez przeciwników protest polega na tym, że od zaraz rodzice nie będą posyłali raz w miesiącu dzieci do szkoły. Pierwsza tego typu akcja w styczniu spotkała się z odzewem ponad setki szkół. Media doniosły, że 20 procent uczniów brakowało w szkołach w Beauval i Meaux, 30 -procentową absencję zanotowano w regionie paryskim oraz w aglomeracjach Lyonu i Strasburga. Największą absencję odnotowano właśnie w tym ostatnim mieście, co tłumaczono m.in. tym, że mieszka tam duża kolonia osób pochodzenia tureckiego, której gender bardzo się nie podoba („tureccy wieśniacy” – jak sugerował pewien socjolog). Ciekawostką jest to, że muzulmanie reagują w tej sprawie mocniej, niż w sprawie homomatżeństw. Oficjalna Francuska Rada Kultu Muzulmańskiego zwróciła się do min. Peillona o wyjaśnienia w sprawie programu „ABCD”, a szefowie lokalnych komitetów „Protestu dla wszystkich” odnotowali dużą liczbę zgłaszających się obecnie do nich ze wsparciem muzulmanów. Wśród organizatorów protestu są jednak także katolicy z Institut Civitas, stowarzyszenie „Nasze Dzieci nie należą do Państwa”, czy honorowa przewodnicząca Partii Chadeckiej Christine Boutin. Przede wszystkim jest to jednak protest rodzin, których

się wielkiego skutku. Ulica do siedziby premiera została szczerlnie zablokowana. To tak jakby rząd Francji sprawował władzę z bunkra - nadal głuchy na społeczne protesty. Francuzi doświadczili tego już poprzednio, kiedy ich rząd zignorował olbrzymi społeczny sprzeciw. Demonstracje przeciw „prawu Taubira”: ani pierwsza - ponad milionowa, ani druga - ponad dwumilionowa, nie znalazły żadnego echa! Owszem, wielu uczestników tych manifestacji zostało surowo ukaranych, nie mówiąc o wysokich grzywnach, jakie zostały nalożone na organizatorów. Nb. gówna

państwo pozbawia coraz bardziej wpływu na wychowywanie dzieci.

Rząd i lewica zareagowały na pierwsze protesty i próbę bojkotu szkoły dość historycznie. Największy lewicowy związek rodziców FCPE składał w wielu departamentach, przeciw organizatorom protestu, zawiadomienia o przestępstwie. Jeden z jego prominentnych działaczy Mehdi Azaam oświadczył, że w „demokratycznej republice strajk szkolny nie może być tolerowany”. Minister ds. kobiet Najat Vaullaud-Belkacem deklarowała, że program „ABCD równości” nie ma nic wspólnego z teorią gender, a chodzi jedynie o „promowanie wartości republikańskich i równości między mężczyznami i kobietami”. Przewodniczący lewicowego związku nauczycieli SE-Unsa, Chevalier twierdził natomiast, że chodzi tu o „ekstremalne grupki prawicy, która gra na strachu i łatwowierności rodziców i używa nieprawdopodobnych i dziwnych argumentów, by dyskredytować szkołę”.

Najdalej poszedł jednak sam minister edukacji Peillon. Protestującym nazwał, jak wspominałem, „negacjonistami” niemalże terroryzującymi nauczycieli. Rozesłał też do dyrektorów szkół specjalny list, w którym prosi o danie odporu wicherzycielom i „wyjaśnienie rodzicom zasad szkoły republikańskiej”. MEN zarządził też, by dyrektorzy organizowali zebrania dla rodziców, którzy usłuchali wezwań do bojkotu. Mają być na nich wyjaśniane zasady programu edukacyjnego „ABCD”, który jedynie „walczy ze stereotypowymi określeniami chłopców i dziewczynek”. Dyrektorzy, razem z gronem pedagogicznym, przy wsparciu inspektorów oświaty, mają demaskować „kłamstwa ekstremistów” i wyjaśniać, że chodzi o republikańską ideę równości, w tym wieloaspektową równość płci, a nie o... gender. Wygląda na to, że minister uważa, iż jak się zmieni imię diabłu, to przestanie on już straszyć.

Peillon zawarł w swoim liście „przestanie solidarności z nauczycielami”, którzy znaleźli się pod presją rodziców. Jeśli „pedagogika” wobec rodziców nie będzie wystarczającym środkiem perswazji, MEN pogroził także batem. „Manipulatorzy, wzywam – przestańcie!” – pisze Peillon. W przypadku oporu rodziców, zalecił dyrektorom wzywanie posłtów z kuratoriów. Nieusprawiedliwione nieobecności mogą być przecież obłożone sankcjami wobec rodziców. Przypomniał też, że nauczycieli obejmuje specjalna ochrona ze względu na posiadany przez nich status urzędników państwowych. „W

momencie, kiedy atakowane są fundamenty szkoły, bardzo ważne jest skupienie się wokół republikańskich wartości i stanowczość” – pisze Peillon i dodaje, że liczy na „pełne zaangażowanie dyrektorów w służbie szkoły republikańskiej”.

W ten sposób trwa demolowanie rodziny. W sukurs ministrowi przyszli też deputowani lewicy. Christine Assat z PS zwróciła się do MSW Maunela Vallsa o... użycie odpowiednich środków prawnych wobec osób wywierających presję na nauczycieli, co jest „zakłócaniem porządku publicznego”. Jej zdaniem, „kiedy atakuje się Republikę, Republika musi adekwatnie odpowiedzieć”. Z kolei szefowa Frontu Narodowego Marine Le Pen skomentowała całe zamieszanie jako „trwającą od lat deprecjację roli rodziców w edukacji ich dzieci” i wezwała, by szkoły skupiły się na efektywniejszym nauczaniu matematyki i języka francuskiego, nie zaś na funkcjach „wychowawczych”.

Bojkot szkoły to zupełnie nowa jakość protestów. Histeria rządu pokazuje, że tym razem uderzono w punkt dość czuły, bowiem lewica od lat uzurpuje sobie wyjątkowe prawo do wptywania na wychowywanie młodych pokoleń. Niestety, ma w tym sojusznika w postaci większości nauczycieli. Wpływy edukacyjne na wyższych uczelniach spowodowały, że wśród nauczycieli przeważa obecnie elektorat lewicy i około siedemdziesięciu procent pracowników oświaty głosuje na socjalistów i ich akolitów.

Swoją drogą, genderyzm próbuje się aplikować nie tylko nauczycielom i dzieciom, ale i wszystkim, którzy mają wpływ na opinię publiczną. Nowym pomysłem władzy było np. wprowadzenie teorii gender do szkół dziennikarskich. Zapis taki znalazł się w nowej ustawie o równości płci, która opuszcza właśnie parlament. Artykuł 19bis tej ustawy nakłada na instytucje kształcące dziennikarzy obowiązek prowadzenia wykładów o „równości płci”. Szkoły dziennikarskie wydały nawet komunikat, w którym protestują przeciw narzucaniu im treści nauczania. Deputowany socjalistyczny Sebastien Denaja nie ukrywał, że za takim zapisem stoi zwrócenie uwagi na media i ich propagandowy wpływ „w czasach, w których Francuzi spędzają przed telewizorami coraz więcej godzin”. Nic dziwnego, bo przecież jeszcze Lenin uczył, że to „kadry decydują o wszystkim”. I co więcej, nie jest to „bój ich ostatni”... □

Bogdan Usowicz

organizatorka otrzymała nawet eksmisję ze swojego mieszkania w Paryżu! Francuzi czekają więc (coraz bardziej niecierpliwie) na najbliższe wybory, których wynik zdaje się być przesądzony – zwłaszcza po ostatnich skandalach „prezydenckiej pary”. Czy „Głęboka Francja” oprze się rzeczywiście tym tendencjom w najbliższych wyborach? Czas pokaże. Coraz wyraźniej widać, że obudził się tutaj naturalny instynkt samozachowawczy.

To samo pytanie odnosi się także do „matpowanych z Francji” tendencji w naszej Ojczyźnie. Ostatnie ekscesy legislacyjne rządu

francuskiego skreślają bardzo zaszczytne dotąd miano Francji jako „wychowawczynie narodów”. Czy Polska przestanie być wreszcie „papugą narodów”? Papież Franciszek zdecydowanie apelował „żeby chrześcijanie odważnie żądali uznawania ich godności, tożsamości i praw”. Póki to jeszcze możliwe, każdy ma święty obowiązek kierować się moralnym imperatywem sumienia przy każdym głosowaniu. □

Ks. dr Krystian Gawron
Wicerektor PMK we Francji

Paryż, 2 lutego 2014 (fot. T. Ruzjcki)

André Le Nôtre i francuskie ogrody

Maria Michalkiewicz

2013, był we Francji, rokiem André Le Nôtre, jedyne w historii, ogrodnika Ludwika XIV, znanego na całym świecie, twórcy tzw. ogrodu „à la française”, którego realizację należą do dziedzictwa narodowego Francji. Jego 400 rocznicę urodzin (13 marca 1613 r.), upamiętniły liczne wystawy i konferencje. W Wersalu czynna jest (jeszcze do 24 lutego), rzucająca nowe spojrzenie na jego osobowość, dzieło i wpływ ekspozycja „Le Nôtre en perspective”.

W Wersalu mawiano, że „Ludwik XIV, nie chyli czoła przed nikim, tylko przed jednym człowiekiem... swoim ogrodnikiem!” Mówiono również, że „król wybacza mu ... wszystko!” Nawet to, że Le Nôtre odmówił objęcia funkcji królewskiego ogrodnika w Wersalu, gdyż wolął pozostać ogrodnikiem w Tuilleries, które to stanowisko powierzył mu Ludwik XIII. André Le Nôtre był bardzo przywiązany do Tuilleries. Tu się urodził, tu od dzieciństwa był wtajemniczany w sztukę ogrodnictwa przez dziadka i ojca. Tu tworzył do końca życia. Ogrody Tuilleries założyła, w 1572 r., Katarzyna Medycejska, żona Henryka II, która nie lubiła Luwru i tęskniła

za rodzinną, słoneczną Toskanią, za jej pięknymi, renesansowymi ogrodami. Zbudowała więc nowy pałac w pobliżu Luwru, sprowadziła z Florencji ogrodnika, Bernarda de Carnessequi i dała mu do pomocy trzech Francuzów. Jednym z nich był Pierre Le Nôtre. Królowa urządziła w swoim Tuilleries spektakle, festyny i ceremonie. We wrześniu, 1573 r. przyjęła tu deputację polską, przybyłą do Francji aby ofiarować tron Polski jej synowi, Henrykowi Walezemu. Z tej okazji pokazano tu „najpiękniejszy balet, jaki widział świat”, jak pisały kroniki. Trzydzieści lat później, Henryk IV potoczył pałac Katarzyny z Luwrem najdłuższą w Europie, czteropiętrową Galerią i przekazał ją artystom, uczonym i twórcom, najbardziej utalentowanym w kraju. Każdy z nich miał tam swoją pracownię i mieszkanie. Z biegiem lat, Galeria ta stała się prawdziwym laboratorium, gdzie artyści, ludzie nauki i wszelkie rzemiosła pracowały razem, konfrontowały swe myśli, wrażliwości i nowe odkrycia, umożliwiając później powstanie oryginalnej sztuki XVII w., francuskiego klasycyzmu. Za panowania Henryka IV, Francja zaczęła rywalizować z Habsburgami o pierwszeństwo w Europie. Politykę tę kontynuuje Ludwik XIII i wielcy ministrowie – Richelieu, Mazarin i Colbert. Luwr ma być największym pałacem w Zachodniej Europie i centrum władzy, a Tuilleries najpiękniejszymi ogrodami. Nauka i sztuka mają służyć wielkości Francji.

W wieku 15 lat, André Le Nôtre, rozpoczyna naukę w Galerii Luwru. Zdobywa tam jak najszerszą wiedzę w dziedzinie sztuki i nauk, takich jak agronomia, matematyka, geometria, hydraulika, architektura i optyka; oraz nawiązuje ważne przyjaźnie, zwłaszcza z malarzem Le Brun i architektem Le Vau. Po sześciu latach wraca do Tuilleries, gdzie ojciec jego, Jean, jest pierwszym ogrodnikiem. Pracują razem, a potem André zostaje pierwszym ogrodnikiem brata Ludwika XIII, Gastona d'Orléans. W wieku 22 lat, projektuje swój pierwszy ogród, w Wattigny, niedaleko Lille. W 1637 r., Ludwik XIII mianuje go pierwszym ogrodnikiem w Tuilleries i zleca zmodernizowanie ogrodu. Zmiany jakich dokonuje zachwycając mieszkańców Paryża i cudzoziemców odwiedzających stolicę Francji. Le Nôtre otwiera ogród Katarzyny, projektując cztery, nowe, szerokie aleje. Jedna z nich przecina ogród do esplanady, która jest obecnie placem de la Concorde; inna – aleja Tuilleries, to dzisiejsze Pola Elizejskie. To też wspaniałe miejsce spacerów, pośród przepięknych trawników, posągów i fontann. Le Nôtre staje się znany i... rozchwytywany! Każdy kto coś znaczy w królestwie, chce mieć ogród przez niego projektowany. Le Nôtre pracuje niekiedy nad dziesięcioma projektami jednocześnie. W Chantilly, Saint Cloud,

Saint Germain-en-Laye, Fontainebleau, w Sceaux i wielu innych. Ale prawdziwą szansę daje mu dopiero Nicolas Fouquet, w Vaux-le-Vicomte, gdzie Le Nôtre, architekt Le Brun i malarz Le Vau, stworzą arcydzieło XVII w., zamek i „prototyp” ogrodu, zwanego później... francuskim („à la française”), wzór harmonii między architekturą i pejzażem. W ogrodzie tym dominują trzy elementy: roślinny, mineralny i woda. Długie aleje, posągi, fontanny. Perspektywa i symetria. Efekty optyczne. Zielone trawniki z małą ilością kwiatów (rysunek raczej niż kolor), przypominają perskie dywany. Zamek wydaje się „panować” nad zdyscyplinowanym pejzażem, harmonia nad chaosem, kultura nad naturą. Ziemia na horyzoncie dotyka nieba. Niebo odbija się w wodzie a obraz jego zmienia się w zależności od pory dnia. Wytryskające fontanny i towarzysząca im muzyka sprawiają, że cały ogród ożywa. Zachwycony La Fontaine, autor znanych „Bajek”, wzywa do powołania nowej Muzy Ogrodów-Hortezji! A kiedy Fouquet popadł w niełaskę, Ludwik XIV ściągnął wszystkich artystów do Wersalu. Zamiast Luwru, monarcha upodobał sobie bowiem mały, myśliwski pałacyk swojego ojca, wśród bagien i lasów, i tu ulokował centrum swojej władzy. Model ogrodu, wypracowany w Tuilleries i Vaux-le-Vicomte znajdzie się teraz w Wersalu, w rozmiarach dotychczas niespotykanych. Tysiąc hektarów parku, w tym dwadzieścia trzy zajęte przez Wielki Kanal. Faraoniczne prace i konstrukcja królewskiego miasta zajmie 35 lat, a przyjaźń, która się od tego czasu nawiąże między królem i jego ogrodnikiem, przetrwa do końca ich życia. Ludwika XIV i André Le Nôtre łączy bowiem wspólna pasja do ogrodów. Ludwik bardzo lubił jego towarzystwo, wspólne przechadzki i długie rozmowy. Król, pokonując bunt wielkich feudałów, przeciwników monarchii absolutnej, zaprowadza porządek w królestwie i stwarza podstawy silnego, nowoczesnego państwa. Ogrody Wersalu, które projektuje Le Nôtre, ilustrują doskonale jego pragnienie harmonii i wielkości, zadziwiają ówczesny świat, podnoszą prestiż króla i Francji. Każdy monarcha w Europie chce mieć „swoją Wersal”. Karol II w Hampton Court, Winsor i Greenwich; Karol Emmanuel II w Racconigi koło Turynu. Kiedy Le Nôtre jest w Rzymie, papież Innocenty XI prosi go o projekt ogrodu. W Peterhof, Piotr Wielki, pragnie mieć ogród jeszcze większy i piękniejszy niż ten we Francji. Pomarańczarnia w Wersalu robi ogromne wrażenie na ambasadorze króla Siamu. Ogrody wersalskie znał też książę Fryderyk August Sas(Mocny), przyszły król Polski. Wieść o nich dotarła nawet do cesarza Chin, Quianlonga, któremu trudno było cokolwiek zaimponować, a który organizuje jednak podobne w swoich rezydencjach pod Pekinem. André Le Nôtre zmarł w 1700 r. Królowi, w dowód przyjaźni, ofiarował część swojej wspaniałej kolekcji dzieł sztuki. Został pocho-

La mort du général Sikorski

Le mystère demeure toujours

On le sait, le général Sikorski est mort dans un accident d'avion le 4 juillet 1943. On sait aussi que sa disparition a bien arrangé les Alliés, notamment les Anglais et les Soviétiques. Toutefois, les archives de la Grande-Bretagne et de la Russie n'étant pas encore disponibles – mais le seront-elles un jour, même après 2050, date à laquelle elles devraient être rendues publiques ? –, les hypothèses les plus extrêmes ont donc été élaborées, depuis ce moment-là, autour de la disparition du Premier ministre du gouvernement polonais en exil et chef des forces armées polonaises. L'hypothèse la plus souvent avancée était celle d'un attentat – ou britannique, ou soviétique, mais, à y regarder de plus près, des milieux polonais avaient aussi peut-être intérêt à ce que le général disparaisse. L'accident d'avion a eu lieu après la rupture, le 26 avril 1943, des relations polono-soviétiques. Cette rupture fait suite à la découverte par les Allemands, 13 jours avant, du charnier de Katyń avec ses officiers polonais exécutés d'une balle dans la nuque, et est le fruit des mensonges des Russes à ce sujet qui niaient en être responsables. L'accident d'avion a aussi eu lieu avant la tenue de la conférence de Téhéran, en novembre de cette même année, entre Churchill, Roosevelt et Staline qui se sont mis d'accord tous les trois sur l'esquisse des nouvelles frontières de la Pologne de l'après-guerre. Vivant, le général Sikorski aurait sans aucun doute joué les trouble-fête, peut-être avec l'appui ou la complicité du général de Gaulle, lui aussi évincé par les Trois Grands des grandes décisions mettant en jeu l'avenir et la carte du continent européen. En revanche, mort, le général Sikorski ne pouvait plus jouer les empêcheurs de tourner en rond et les Trois Grands pouvaient régler entre eux le sort de l'Europe à leur manière. Quant aux Polonais, on sait que le général Sikorski avait eu maille à partir avec Piłsudski et ses partisans, car il s'était opposé au coup d'État du maréchal, ce qui lui a valu d'être écarté du pouvoir alors qu'il avait été Premier ministre et ministre des affaires militaires. Mais ce conflit entre les deux hommes peut-il accréditer l'hypothèse d'une vengeance, vingt ans plus tard ? Initialement, Władysław Sikorski a été inhumé au cimetière où reposaient des aviateurs polonais, à Newark-on-Trent, près de Nottingham en Angleterre, puis en 1993 sa dépouille mortelle a été transférée en Pologne et déposée dans la crypte de la cathédrale du Wawel à Cracovie. Pour vérifier la question de l'attentat, le service des enquêtes de l'Institut de la mémoire nationale (IPN) a entrepris d'ouvrir une information judiciaire. En novembre 2008, les restes du général ont été exhumés pour être examinés à l'institut médico-légal de la faculté de médecine de l'université Jagellonne de Cracovie. Quelques semaines plus tard, le rapport de l'autopsie excluait que le général fût tué plus tôt par balle, par strangulation ou par empoisonnement, ce qui mettait un terme à l'hypothèse d'un assassinat dès son entrée dans l'avion, ou juste avant d'y monter, ou avant le décollage. Le rapport précisait que le général était mort des suites de traumatismes multiples, caractéristiques chez les victimes d'accidents similaires. L'IPN a aussi vérifié d'autres hypothèses et a rendu ses conclusions dans

les derniers jours de 2013. Selon l'Institut, il n'est pas possible d'affirmer ni d'infirmer le sabotage qui aurait conduit à l'accident d'avion. C'est très frustrant pour tous ceux qui attendaient une réponse claire, mais les preuves et les indices sont insuffisants pour privilégier l'une ou l'autre direction. On sait donc que le général Sikorski est mort à cause de la catastrophe aérienne, mais on ne sait pas si celle-ci est d'origine accidentelle ou d'origine criminelle. Il n'y a aucune preuve tangible d'un complot. Mais il n'y a pas non plus de preuve tangible qu'il n'y en a pas eu. Finalement, nous en sommes toujours au point mort depuis un peu plus de soixante-dix ans.

En bref

Puisque nous sommes dans l'histoire, cette année 2014 verra un nombre important de commémorations historiques. Ainsi, en juillet, ce sera le centenaire du déclenchement de la Première Guerre mondiale avec la déclaration de guerre de l'Autriche-Hongrie contre la Serbie. Une guerre qui fera neuf millions de morts, qui changera le visage du continent européen, mais dont l'issue sera favorable à la Pologne avec sa renaissance après son démembrement complet 123 ans plus tôt. 2014 verra aussi le quatre-vingt-quinzième anniversaire du traité de Versailles affirmant entre autres l'indépendance de la Pologne. Le 18 mai, nous commémorerons le soixante-dixième anniversaire de la victoire polonaise sur le Monte Cassino qui permit aux Alliés de continuer leur route vers le nord. Le 1er août, ce sera le soixante-dixième anniversaire de l'Insurrection de Varsovie, qui durera soixante-trois jours, pour tenter de libérer la capitale de l'occupation allemande. Un mois plus tard, le 1er septembre, ce sera le soixante-quinzième anniversaire de l'agression allemande contre la Pologne et le déclenchement de la Seconde Guerre mondiale, puis le 17 ce sera la commémoration de l'agression soviétique prenant notre pays en tenaille. □

wany w swym kościele parafialnym – św. Rocha (286, rue St. Honoré).

W Vaux-le-Vicomte istnieje jeszcze ten sam, autentyczny jego ogród, zaprojektowany 350 lat temu. Wiele zamków i ogrodów zniszczyła francuska Rewolucja. Wiek XIX wolat ogrody w stylu angielskim, celebrujące samą naturę. W Tuilleries jest dziś więcej kurzu niż zieleni. Nie mniej jednak, Le Nôtre, nawet i w naszej epoce, która wyklucza to co piękne, inspirował wielu artystów.

Z okazji 400-letniej rocznicy jego urodzin, liczne inicjatywy mają

na celu rekonstrukcję jego, lub przez niego inspirowanych ogrodów. W Tuilleries prace restauracyjne mają trwać przez najbliższe dziesięć lat. W Sceaux, można już obejrzeć jego odrestaurowany ogród. W Wersalu, odnawiane są liczne „bosquets” i fontanny.

Jedni go lubią inni nie! André Le Nôtre ma jednak swoje miejsce w historii ogrodów i jego sztuka doskonale ilustruje ducha francuskiego klasycyzmu: „Wszystko to co nie jest jasne, nie jest francuskie” □

Budka się zamyka

Grają dla nas od czterdziestu lat, ale właśnie ogłosili, że przechodzą na muzyczną emeryturę. W pełni zasłużoną, bo Budka Suflera to przecież jeden z gigantów polskiego rocka.

Czterdzieści to liczba oficjalna, bo prehistoria zespołu zaczęła się znacznie wcześniej. Już w 1969 r. działała w Lublinie pierwsza grupa pod nazwą Budka Suflera, którego wokalistą był nie kto inny, tylko Krzysztof Cugowski. Z tego czasu zachowało się tylko jedno nagranie – „Blues George’a Maxell’a”.

Jednak prawdziwa historia grupy liczy się od czasu, gdy działają w niej razem Krzysztof Cugowski – solista obdarzony mocnym, zachrypniętym głosem i Romuald Lipko – kompozytor z rzadko spotykanym talentem do tworzenia przebojów.

Podróż szalonym koniem

Pierwsze wspólne nagranie nie było jednak kompozycją Lipki. Nagrany w lutym 1974 r. utwór „Sen o dolinie”, zaczynający się od słów: „Znowu w życiu mi nie wyszło”, jest coverem piosenki „Ain’t No Sunshine” Whitera. Popularność Budkowej wersji zdecydowała o propozycji wydania płyty przez Polskie Nagrania. Ostatecznie „Sen o dolinie” nie znalazł się na krążku, ale powstał znakomity album „Cień wielkiej góry”, który jest jednym z kamieni milowych w historii polskiego rocka.

„Cień wielkiej góry” (1975) został nagrany w składzie: Cugowski śpiewał, Lipko grał wówczas jeszcze na gitarze basowej, za perkusją zasiadał już Tomasz Zeliszewski, a gitarzystą był Andrzej Ziółkowski. Przebojami stały się utwór tytułowy i dorzucona w ostatniej chwili piękna ballada „Jest taki samotny dom”, ale o niezwykłości płyty decydowała prawie 20-minutowa suita „Szalony koń” z tekstem Adama Sikorskiego(...) Gościnnie improwizacją na moogu popisał się w tym utworze Czesław Niemen.

Podróż szalonym koniem wytyczyła Budce drogę do kolejnego albumu „Przechodniem byłem między wami” (1976). Nie było na nim wprawdzie żadnego utworu, który dorównywałby długością pierwszej suity, ale poziom muzycznych „zakręceń” i „przetamań” okazał się podobny. Dla kontrastu zespół zaproponował dwie piękne ballady: „Noc nad Norwidem” oraz „I tylko gwiazda – blask jej znikomy”. Kanon przebojów grupy poszerzyła, również inspirowana Norwidem, „Pieśń niepokorna”. (...).

Bez Cugowskiego

Mimo że druga płyta okazała się złotą, w zespole narastały konflikty. W efekcie Budkę opuścił Cugowski i rozpoczęły się gorączkowe poszukiwania jego następcy. Pierwszym z nich był Stanisław Wenglorz, śpiewający wcześniej w Skaldach, jednak nie sprawdził się jako wokalista rockowy i muzycy szybko z niego zrezygnowali. Dłużej trwała współpraca z Romualdem Czystawem, który zaśpiewał na trzech płytach: „Na brzegu światła” (1979), „Ona przyszła prosto z chmur” (1980) i „Za ostatni grosz” (1982). Do zespołu dołączył także młody gitarzysta Jan Borysewicz, w związku z czym Ziółkowski przejął bas, a Lipko skoncentrował się na instrumentach klawiszowych.

Zmiany personalne wpłynęły także na stylistykę grupy. Mniej było w niej teraz progresywnego rocka, więcej brzmień typowych dla popowej, a nawet dyskotekowej muzyki końca lat 70. Wprawdzie album „Za ostatni grosz” okazał się powrotem do rock’n’rolla, ale w znacznie prostszym wydaniu niż to miało miejsce na pierwszych płytach. Czystaw, choć nie dorównywał wokalnie Cugowskiemu, w nowym repertuarze radził sobie nieźle. I nagrał z Budką kilka prawdziwych przebojów, m.in. „Memu miastu na do widzenia” oraz kompozycję Borysewicza „Nie wierz nigdy kobiecie”. Z końcem 1982 r. jego miejsce zajął Felician Andrzejczak, który zaśpiewał tylko w kilku piosenkach, za to przynajmniej dwie z nich stały się pozycjami „klasycznymi”. Mowa tu o „Nocy komety”, coverze utworu „Time to Turn” niemieckiej grupy Eloy oraz o nieśmiertelnym hicie „Jolka, Jolka pamiętasz”.

Poszukiwania nowej drogi muzycznej po odejściu Cugowskiego

przyniósł Budce także współpracę ze śpiewającymi paniami, którym zespół towarzyszył w nagraniach. Lipko napisał dla nich kilka znakomitych piosenek. Dla Anny Jantar stworzył muzykę do „Nic nie może wiecznie trwać”, Izabeli Trojanowskiej ofiarował „Wszystko, czego dziś chcę” oraz „Tyle samo prawd, ile kłamstw”, a Urszuli m.in. „Dmuchawce, latawce, wiatr” i „Luz, blues, w niebie same dziury”.

Trudne lata 80.

W 1984 roku, przy okazji realizacji nowych wersji starych piosenek na jubileuszowy, składankowy album, powrócił do Budki Cugowski. Odtąd zespół będzie wielokrotnie zmieniał skład, ale trzon pozostanie zawsze ten sam: Lipko – Cugowski – Zeliszewski.

Kolejna płyta „Czas czekania, czas olśnienia” (1984), na której w roli tekściarza zadebiutował Zeliszewski, przyniósł przebój „Cały mój zgiełk” i zaskakujący utwór tytułowy, brzmiący jak na tamte czasy niezwykle nowocześnie. Według relacji muzyków, oryginalne brzmienie było po części wynikiem przypadku i, mimo starań, realizatorowi nagrań już nigdy nie udało się podobnych parametrów dźwięku uzyskać. Dotyczy to także następnych albumów: „Giganci tańczą” (1986) i „Ratujmy, co się da!” (1988), które, choć zawierały kilka hitów, nie przetrwały próby czasu, właśnie m.in. ze względu na kiepską realizację. (...)

Niezbyt udana dla Budki Suflera końcówka lat 80. sprawiła, że zespół zaczął szukać szczęścia poza granicami kraju. W latach 1988–1992 grupa koncertowała głównie w USA, rzadko zaglądając do kraju. Wrócili dopiero płytą „Cisza” (1993) i był to powrót w wielkim stylu. To był mocny, rockowy album, choć nie brakowało na nim także pięknych ballad, jak chociażby utwór tytułowy czy zamykająca krążek „Kolęda rozterek”. Kontynuacją tego kierunku była płyta „Noc” (1995), nieco jednak słabsza od swojej poprzedniczki, zwłaszcza od strony literackiej. Teksty Zeliszewskiego nie dorównywały tym, które na wcześniejszy album zaproponowali Mogielnicki, Olewicz i Sikorski.

Cień takiego tanga

Za to kolejna płyta była strzałem w dziesiątkę. Album „Nic nie boli, tak jak życie” (1997) sprzedał się w ilości ponad miliona legalnych egzemplarzy. A wszystko dzięki piosence „Takie tango”, która okazała się nie tylko największym przebojem Budki Suflera, ale i jednym z polskich hitów wszech czasów. Zaś fraza „bo do tanga trzeba dwojga” weszła do codziennego języka Polaków. (...)

„Takie tango” stało się jednocześnie błogostawieństwem i przekleństwem Budki. Ogromny sukces łączył się bowiem z poczuciem, że oto zespół znalazł prostą receptę na hit i że można to powtórzyć. Dlatego światłem odbitym świecił jeszcze kolejny album – „Bal wszystkich świętych” (2000), którego utwór tytułowy zdawał się nieco utudzoną „tangiem bis”. Ale już kolejna płyta, „Mokre oczy” (2002), była dużo słabsza i sprzedała się zaledwie w 35 tys. egzemplarzy, co w tamtym czasie nie stanowiło wysokiego wyniku.

Tymczasem w grupie znów pojawiły się konflikty, wskutek czego odeszli gitarzysta Marek Raduli i basista Mieczysław Jurecki, grający w Budce przez ostatnią dekadę. Lipko nie stracił jednak wiary w zespół i skompletował duży skład muzyków towarzyszących klasycznej trójce Suflerów. W takim zestawieniu i z gościnnym udziałem m.in. Marcusa Millera oraz Steve’a Lukathera nagrano płytę „Jest” (2004) – najbardziej chyba nierówną w dorobku grupy. Jej pierwsza potowa wydaje się powrotem do progresywnego rocka z najlepszych czasów Budki,

Exlibris GK

Bogdan Usowicz

Kłamstwa lewicy o papieżu obalone

Nello Scavo, „Lista Bergoglio. Uratowani przez Franciszka podczas dyktatury. Historia nigdy jeszcze nie opowiedziana”, Kielce 2013, cena: 26 zł.

Książka Nello Scavo jest odpowiedzią na zarzuty jakie pojawiły się wobec ks. Jorge kard. Bergolio po wybraniu go na papieża. Bergoglio, który w latach siedemdziesiątych był prowincjałem jezuitów w Buenos Aires, miał według informacji podawanych m.in. przez Reutersa, „Huffington Post”, czy „Guardiana” odegrać „niejasną rolę” we wspieraniu działań wojskowej junty. Tezy takie pojawiały się zresztą jeszcze przed konklawe, w 2005 r.

Przypomnijmy historyczne fakty. 24 marca 1976 roku wojskowi, pod przywództwem gen. Jorge Videli, dokonali przewrotu i obalili prezydent Izabelę Perón. Warto dodać, że Argentyna pogrążyła się wówczas w chaosie, dochodziło m.in. do licznych zamachów terrorystycznych, za którymi stały komunistyczne bojówki tzw. ERP, a także niedaleko stojące ideologicznie od nich bojówki „peronistów” z Montoneros. Wojsko otrzymało szerokie uprawnienia, w wyniku czego doszło niestety do licznych naruszeń praworządności. Junta stosowała masowe aresztowania, zatrzymani ludzie byli torturowani, a także skrytobójczo mordowani. Ofiarami byli nie tylko lewicowi terroryści, ale także polityczni przeciwnicy dyktatury. Liczbę ofiar ocenia się na 8 do 13 tysięcy. Junta upadła w 1983 r., kilka miesięcy po przegranej wojnie z Wielką Brytanią o Falklandy.

Autorem „rewelacji” o rzekomej współpracy ks. Jorge Bergolio z wojskowymi był dość podejrzany argentyński dziennikarz śledczy Horacio Verbitsky. Był on bowiem szefem wywiadu wojskowego Montoneros, czyli lewicowej organizacji terrorystycznej peronistów. Odpowiadał m.in. za takie akcje jak zamordowanie w 1974 r. b. ministra spraw wewnętrznych Arturo Mor Roiga, czy atak na siedzibę wywiadu policji w 1976, podczas którego zginęło 21 funkcjonariuszy. Kiedy 19 września 1974 Montoneros porwali braci Juana i Jorge Bornów, dyrektorów firmy Bunge & Born, otrzymali za nich okup w wysokości 60 milionów dolarów, a Verbitsky przewiózł wówczas gotówkę na Kubę. Był dość skuteczny, m.in. ostrzegał prezydent Isabel Peron o szykowanym wojskowym zamachu. Ten potomek żydowskich emigrantów przetrwał jednak czasy junty, a niektórzy oskarżają go, że mógł w tym

czasie kolaborować z wojskowymi. Oficjalne informacje o jego życiu urywają się gdzieś w 1977, a zaczynają ponownie w 1983, już po upadku junty. W latach kiedy ginie wielu jego współpracowników, Verbitsky jest nadal redaktorem i ma m.in. kontrakt z... wydawnictwem sił powietrznych Argentyny. Być może oskarżenia o kolaborację formułowane pod adresem innych są więc rodzajem projekcji własnych zachowań?

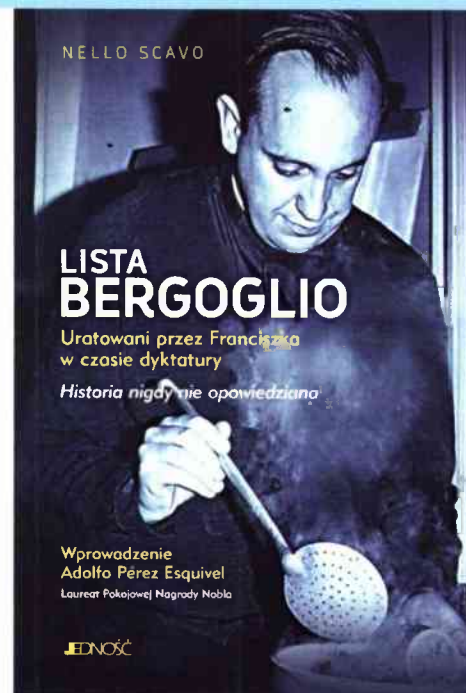
Poświęcę dłuższą uwagę Verbitsky'emu, by pokazać „rzetelność” fabrykowanych przeciw Głowie Kościoła oskarżeń. W akcję zaangażowało się wielu lewicowych publicystów. Można tu przypomnieć np. upublicznienie fotografii, na której widać było starszego księdza z siwymi włosami, uchwyconego w trakcie udzielania komunii św. szefowi junty gen. Videli. Twierdzono, że księdzem owym jest właśnie kard. Bergolio. Zdjęcie to publikował m.in. znany lewicowy amerykański reżyser Michael Moore.

Podobny antypapieski „kociokwik” zaplanował zresztą i w Polsce. Informacje o rzekomej kolaboracji z juntą Ojca św. Franciszka podchwycił już dzień po zakończeniu konklawe m.in. Palikot, pisząc, że Bergoglio „podczas tzw. brudnej wojny 1976–83 donosił wojskowym na lewicujących księży i zakonników, z których niektórzy potem znikali”. Rekordy pobił jednak komentarz: „no i wybrali ..., który donosił wojskowym na lewicujących księży”, który umieściła na Facebooku Ewa Wójciak, dyrektorka poznańskiego Teatru Ósmego Dnia.

Jeszcze raz okazało się, że lewica bezkarnie obrzuca błotem i inwektywami każdego z kim nie jest jej po drodze.

Udowadnia to wydana właśnie w Polsce przez kieleckie wydawnictwo „Jedność” książka pt. „Lista Bergoglio”. Miała ona swój pierwodruk jesienią ub. roku we Włoszech. Jej autorem jest włoski dziennikarz Nello Scavo, a wstęp napisał laureat pokojowej nagrody Nobla, argentyński obrońca praw człowieka Adolfo Perez Esquivel.

Książka pokazuje jak obecny papież, jeszcze jako prowincjał jezuitów w Argentynie, pomagał setce różnych osób prześladowanych przez wojskowy reżim w Argentynie w latach 70. i 80. Jorge Mario Bergoglio ratuje wszystkich, których może

uratować. Zebrane przez Scavo relacje świadków okazały się nawet znacznie liczniejsze, niż sam ks. Bergoglio był sobie w stanie przypominieć. Wśród ocalonych byli m.in. lewicujący księża, działacze związkowi, studenci, ludzie wierzący i niewierzący. Wielu korzystało z ukrycia w kolegium jezuickim, niektórym obecny papież umożliwił wyjazd za granicę. Scavo przytacza w książce szereg historii uratowanych, m.in. Alicii Oliveiry – pierwszej kobiety sprawującej w Argentynie funkcję sędziego karnego, którą ks. Bergoglio przewoził na lotnisko w... bagażniku swojego auta. W książce zamieszczono też m.in. zapis przesłuchania kard. Bergoglio w czasie tzw. procesu ESMA z 2010 roku. I tak to, w przypadku lewicowych pomówień sprawdza się jeszcze raz stary sowiecki dowcip o rowerach rozdawanych na Placu Czerwonym (jest to prawda, ale nie na Placu Czerwonym, tylko w Swierdłowsku i nie rozdają, tylko... kradną).

„Lista Bergoglio” to kolejna pozycja przybliżająca postać Ojca św. Franciszka polskiemu czytelnikowi. Pomaga ona przy okazji zrozumieć duchowość kaptana z dalekiej dla nas Argentyny. Włoska reżyserka Liliana Cavani ogłosiła już nawet zamiar nakręcenia na podstawie książki filmu.

„Lista” będzie wkrótce dostępna w 30 krajach świata. Po polsku można ją już kupić lub zamówić – od stycznia br.

Wydawnictwo Jedność – ul. Jana Pawła II 4, 25-013 Kielce; tel. (00 48) 41 349 50 15, (0048) 509 620 327; e-mail: lucyna.rurarz@jednosc.com.pl; www.jednosc.com.pl

ale mniej więcej od środka zaczynają się kiczowate piosenki o tym, że „Lato w nas jest/ póki słońce świeci i pada deszcz”.

Ostatnim albumem studyjnym zawierającym premierowy materiał jest płyta „Zawsze czegoś brak”. To Budka nieco łagodniejsza niż w początkach swego istnienia, aranżacyjnie wysmakowana. Przebojowa, ale nienachalnie. Dużym atutem tego krążka są słowa Andrzeja Mogielnickiego, który zresztą tworzy dla zespołu od dawna. Na ostat-

nich płytach teksty coraz bardziej krążą wokół spraw ostatecznych. Tak jest także w najnowszych piosenkach Budki, którymi grupa żegna się z publicznością. „Tylko orty, kiedy w locie mkną, do wieczności przejść gotowe są” – śpiewa ostatnio Cugowski przy dźwiękach solidnych gitarowych riffów. Budka Suflera ofiaruje nam na koniec wysoki muzyczny lot i taką ją, mam nadzieję, zapamiętamy.

Szymon Babuchowski (Gość Niedzielny)

Wieczór kolęd w Aulnay-sous-Bois

Elżbieta Noster

„Leć kolędo w świat, niech cię niesie wiatr. Leć kolędo do ludzi, by w nich radość obudzić, bo narodził się Jezus nasz...”

Minęła Wigilia, minęły Święta. Boże Narodzenie 2013 jest już za nami! Może jeszcze gdzieś unoszą się w domach wspomnienia zapachu świątecznych potraw i ciast, choinek, pod którymi leżały prezenty, ciepłej rodzinnej atmosfery, odgłosu tamania optatka i dźwięku składanych sobie życzeń płynących prosto z serca.

Powróciliśmy do codziennych zajęć, starsi do pracy, dzieci do szkół, studenci na uczelnie. Jeszcze zapewne długo będziemy te święta wspominać. To przecież taki „magiczny” czas. Każdy z nas przeżył je inaczej, każdy zapamiętał je w inny sposób. Boże Narodzenie, jak co roku jest dla nas okazją do refleksji nad dobrocią Boga. Radość, która wtedy udziela się każdemu z nas, jest czymś, co pozwala nam przenieść się w czasie do tamtych chwil, gdy pod Jerozolimą, w małym Betlejem, dokonał się niestychany cud: w stajni urodził się Chłopczyk, który na pierwszy rzut oka nie różnił się od Jemu podobnych, ale na którego czekały wszystkie

pokolenia od stworzenia świata. Kiedy się to dokonało, jak przekazuje nam Ewangelia, w niebie nastąpiła prawdziwa „eksplozja” radości. Aniołowie zeszli do ludzi i opowiadali o tym niezwykłym wydarzeniu, głośno i radośnie śpiewając, wychwalając Boga za to, że stał się bliski człowiekowi. Śpiewając kolędy w ten świąteczny czas, naśladujemy aniołów i sami po trosze stajemy się nimi, bo kto potrafi z radością wychwalać Boga, do tego zły duch nie ma dostępu.

I tak w naszej parafii w Aulnay-sous-Bois, w niedzielę 26 stycznia, na wzór aniołów, głosiliśmy światu o tym, że narodził się nam Zbawiciel. Właśnie w tym dniu miało miejsce niecodzienne wydarzenie. Wieczorem o godzinie 16. odbył się, już po raz czwarty z kolei, koncert kolęd. Do naszego kościoła przybył chór „Piast” z Paryża, pod kierownictwem pana Mariana Blicharza, chór „Gaude Mater Polonia”, również z Paryża, którego dyrygentką jest pani Ewa Lenartowicz, zespół folklorystyczny „Polonez”, prowadzony

GŁOS WOKÓŁ SPORTU

Bogdan Usowicz

☺ Zimowe okienko transferowe zostało zamknięte. Ostatnie przejścia polskich piłkarzy: występujący w Girondins Bordeaux Obraniak podpisał kontrakt z Werderem Brema. Grosicki, który ostatnio występował w tureckim Sivassporze, podpisał 3,5 letni kontrakt ze Stade Rennes i nieźle wypadł w debiucie. Obrońca Górnika Zabrze i reprezentacji Polski Olkowski od 1 lipca będzie piłkarzem FC Koeln. Kontrakt z FC Nantes podpisał 22-letni pomocnik Śląska Wrocław Garyga. Wisła prowadzi rozmowy z Dudką, o powrocie zawodnika do klubu. Wiślacy skaptowali także dawnego gracza Lecha Stolica. Cetnarski, piłkarz Śląska Wrocław, ma podpisać przejście do Widzewa. Zbozień, obrońca gliwickiego Piasta odbywał testy w rosyjskim Amkar Perm (gra tam już Janusz Gol). Charlton Athletic (zaplecze angielskiej Premiership) potwierdził transfer Parzyszka (grał dotąd dla II-ligowego holenderskiego De Graafschap). Bramkarz Zagłębia Lubin Gliwa został piłkarzem wicemistrzów Rumunii – Pandurii Targu Jiu.

☺ Sparingi: Korona – Dinamo Bukareszt 1:2, Wisła Kraków – Czernomolec Odessa (Ukraina) 0:2, Lech – Sparta Praga 2:1,

Śląsk – ukraiński Illicziwec Mariupol 2:1, Korona – FC Łubimec (Bułgaria) 2:1, Lechia Gdańsk – FC Braszow (Rumunia) 2:0, Cracovia – Pohang Steelers (mistrz Korei Płd) 0:1, Pogoń – FK Jagodina (Serbia) 1:1, Górniki Zabrze – Howerta Užhorod (ekstraklasa Ukrainy) 3:0, Górniki – Timisoara (Rumunia) 0:0, Wisła Kraków – FK Żetysu Tańdykorgan (Kzachstan) 2:2, Piast Gliwice – drugoligowy gruziński Lokomotivi Tbilisi 3:0, KGHM Zagłębie Lubin – FK Teplice (Czechy) 1:2, Ruch – Karpaty Lwów 0:2, Wisła – Sigma Ołomuniec 0:6.

☺ Kamil Stoch w wielkim stylu wygrał dwukrotnie zawody w skokach narciarskich w PŚ w Willingen. Pozwoliło mu to wrócić na fotel lidera klasyfikacji generalnej Pucharu.

☺ Polscy skoczkowie narciarscy wywalczyli w Predazzo mistrzostwo świata juniorów. Na zapleczu nie jest źle. Polscy zawodnicy wywieźli z Mistrzostw Świata Juniorów w Narciarstwie Klasycznym dwa złote krążki. Indywidualnie złoto wywalczył Jakub Wolny, a dzień później Wolny z Murańką, Zniszczołem i Biegunem stanął na najwyższym stopniu podium konkursu drużynowego.

☺ Justyna Kowalczyk trochę zawiodła

w ostatniej próbie przed Soczi. Zawody PŚ w biegach narciarskich w Toblach na 10 km „klastykiem” wygrała Bjoergen, drugie miejsce zajęła Joahug, a trzecia była Kalla. Polka zajęła 5 miejsce.

☺ Jerzy Janowicz przypieczętował zwycięstwo Polaków nad Rosją w Pucharze Davisa 3:2. Dzięki jego wygranej z Tursunowem 6:3, 7:5, 7:6 Biało-Czerwoni awansowali do drugiej rundy Grupy I Strefy Euro-Afrykańskiej Pucharu Davisa i teraz zagrają u siebie z Chorwacją.

☺ Niemcy, Austria i Luksemburg będą rywalami polskich koszykarzy w eliminacjach mistrzostw Europy 2015. Turniej odbędzie się na Ukrainie.

☺ Małysz zrezygnował z funkcji attache olimpijskiego reprezentacji Polski na igrzyska w Soczi. Nieoficjalną kością niezgody między PKOl a byłym skoczkiem była kwestia żony Małysza – Izabeli. Czterokrotny medalista olimpijski chciał wziąć ją do Soczi, ale władze związku się nie zgodziły, tłumacząc to wytycznymi MKOl.

☺ Podczas gali Wojak Boxing Night Amerykanin McCall pokonał na punkty Rekowski niejednogłośnie decyzją sędziów. ☐

przez panią Zofię Toriel, oraz chór „Soli Deo”, który od kilku lat działa w naszej parafii pod kierunkiem naszego organisty, pana Bogdana Żądło. Wystąpiło też dwóch solistów, pan Jacek Beszczyński, który przyjechał prosto z Polski – z Torunia oraz Argentyny, pan Sergio Danti mieszkający od kilkudziesięciu lat w Hiszpanii. Tegoroczny koncert kolęd był swoistym rodzajem wędrówki pośród najpiękniejszych polskich kolęd, jak również francuskich, argentyńskich, katalońskich i peruwiańskich, wykonanych w pięknych aranżacjach, zarówno przez chórzystów, jak i solistów. Pan Beszczyński śpiewał kolędy swojego autorstwa, które napisał przebywając na Łotwie, gdzie tworzył polską szkołę.

Wspólne kolędowanie daje dużo radości – zarówno kolędującym, jak i słuchaczom. Cały kościół zapętnił się parafianami, a wśród nich był obecny nasz proboszcz, prowincjał, ksiądz Jan Ciągło TChr, oraz wice mer Aulnay-sous-Bois, pani Sino.

Kolędowanie, to jeden z bardzo ważnych elementów przeżywania świąt Bożego Narodzenia. I choć dziś w wielu domach częściej słucha się nagrań z kolędami, to jednak zwyczaj wspólnego śpiewania dla Małej Dziecinny jest zawsze żywy. Dlatego my, Polacy, a zwłaszcza ci żyjący na emigracji, musimy podtrzymywać

ten zwyczaj. Wartość kolędowania, naukę wyptywającą ze śpiewania tych wyjątkowych pieśni przekazujemy przede wszystkim najmłodszemu pokoleniu, naszym dzieciom i wnukom, przychodząc z nimi na tego rodzaju koncerty. Przez wspólne kolędowanie pokażmy im tę tajemniczą moc, siłę, która porusza naszą wrażliwość, najsłabiej struny duszy. Chwalenie Boga śpiewem, to jakby unoszenie się w nas ducha, to swoistego rodzaju modlitwa.

Tegoroczny koncert kolęd w naszej wspólnotce należał do najbarwniejszych i najbardziej magicznych i udanych, spośród tych, które zostały do tej pory zorganizowane. Słowa podziękowania należą się przede wszystkim naszemu organście, panu Bogdanowi Żądło, który, jak co roku zorganizował ten piękny wieczór oraz członkom Rady Parafialnej, która służyła swoją pomocą.

Na zakończenie wieczoru zebraliśmy się wszyscy w sali, gdzie przy filiżance kawy i domowych ciastach przedłużyliśmy jeszcze o parę chwil ten miły wieczór, wspólnie śpiewając pastoralki i nie tylko. Miejmy nadzieję, że w przyszłym roku też będziemy mogli uczestniczyć w takim magicznym wieczorze. □

Zdjęcia Zbigniew Adamek

Espoir- Nadzieja

W niedzielę, 26 stycznia stowarzyszenie charytatywne i kulturalne z Roche La Molière „Espoir- Nadzieja” wystawiło sztukę teatralną zatytułowaną „Noël selon saint Joseph”.

Była ona grana przed kilku laty w katedrze Notre Dame w Paryżu. Na widowni, wśród zebranej publiczności: konsul generalny Dariusz Wiśniewski, konsul Maria Czechowicz, maire z Roche La Molière, inni działacze i reprezentanci merostwa, księża – Zdzisław Początek i Karol Kapuściak, jak również ksiądz francuski Luis Tronchon.

Przedstawienie rozpoczęły dzieci z Polskiej Misji Katolickiej w Saint Etienne, pod dyktando pani Ewy Dobrowolskiej, odśpiewaniem w języku polskim kilku kolęd, co wprowadziło całą widownię w

prawdziwie świąteczny nastrój. Następnie aktorzy – amatorzy, wolontariusze stowarzyszenia, przedstawili sztukę o życiu świętego Józefa. Człowieka, który pozostaje w cieniu, znany nam jako „l'homme just” – człowiek sprawiedliwy, skromny, pracowity.

Wspaniałe kostiumy, znakomita gra, dobrana świetnie muzyka przeniosły nas, wszystkich obecnych na Sali, w tamte, jakże odległe czasy, zmuszając do refleksji, do zastanowienia się...

I tylko wielka szkoda, że liczna tu grupa Polaków i Francuzów polskiego pocho-

dzenia, mieszkających na tym terenie nie angażuje się bardziej i nie uczestniczy w spektaklach! Zysk z każdego przedstawienia jest przeznaczony na pomoc dla chorych polskich dzieci. Mała Martynka (której poświęciliśmy wieczorki i spektakle w 2013 r.), dzięki naszej pracy i pomocy, będzie operowana już w lutym tego roku w klinice w Hamburgu.

Wolontariusze otrzymali jakże gorące i wzruszające podziękowania od rodziców Martynki, dla której koszty operacji były ogromnym problemem.

Jak mówi stare przysłowie, bogaty to nie ten kto ma, ale ten kto potrafi się dzielić... Trzeba być bardzo otwartym na ludzkie problemy, choroby, nieszczęścia, aby to przysłowie realizować w dzisiejszym życiu. □

Polski „Oplątek” w Metz

Jak każdego roku Stowarzyszenie z polskiej parafii z Metz i okolic zorganizowało tradycyjny „opłatek”, który odbył się 19 stycznia.

Święto, tak drogie polskiemu sercu, zgromadziło przeszło 300 osób, przede wszystkim rodaków z Metz i okolic, ale i też z roku na rok zauważa się coraz większe zainteresowanie nim wśród Francuzów.

Spotkanie rozpoczęło się wspólnym śpiewem kolęd, a następnie przemówił prezes Stowarzyszenia i główny organizator uroczystości pan Jan Jaśkowiak. Przypomniat on historię polskiej emigracji we Francji i powitał wszystkich gości, w tym burmistrza Metz.

Szczególnym bogactwem każdego „opłatka” są Jasełka w

wykonaniu dzieci i młodzieży Polskiej Szkoły w Metz, które od lat z dużym zaangażowaniem przygotowywane są przez nauczycielki polskiej szkoły, panie: Ewę Bajdę, Ewę Korczak i Monikę Pryszlak.

Jasełka, które przypominają nam tajemnicę Bożego Narodzenia, przybliżają uczestników spotkania do najważniejszego punktu wspólnego święta, to znaczy do dzielenia się opłatkiem i składania sobie wzajemnie życzeń.

Natomiast momentem i gościem najbardziej oczekiwanym przez dzieci był oczywiście święty Mikołaj, który obdarzył je podarun-

Nieskończona miłość Boga do człowieka

O przeżywaniu tajemnicy Narodzenia Pańskiego w parafii w Bruay La Buissière...

Mocno zakorzeniona w naszej wspólnocie parafialnej tradycja, śpiewania kolęd i pozostawiania bożonarodzeniowych dekoracji aż do święta Ofiarowania Pańskiego, pozwala na zorganizowanie niemalże w każdym jej „sektorze” radosnego popołudnia, przy kawie i drożdżowym cieście czy babce, połączonych ze śpiewem kolęd i ludowych piosenek.

I tak w tym roku też się stało, jednak na szczególną uwagę zasługują dwa, corocznie organizowane wydarzenia, związane ze świętami Narodzenia Pańskiego: to jasełkowe przedstawienie, w wykonaniu dzieci z katechezy, podczas Eucharystii w Niedzielę Chrztu Pańskiego, w kaplicy Najświętszego Serca Pana Jezusa w Bruay La Buissière oraz jasełka i ludowe tańce, w sali merostwa w Houdain, które zostały przedstawione 26 stycznia przez dzieci, lecz również przez ich rodziców i dziadków, tworzących grupę pasjonatów, pragnących pielęgnować piękne polskie zwyczaje i tradycje.

W wystawionych Jasełkach mali i więksi aktorzy – amatorzy starali się ukazać nieskończoną miłość Boga do człowieka: „tak Bóg umiłował świat i ludzi, że dla ich zbawienia stał się jednym z nas...”; próbowali też przekazać, iż Dobra Nowina o zbawieniu – to, co Jezus głosił – jest ponadczasowe i wciąż aktualne. Stąd też poza

typowymi postaciami związanymi z tajemnicą Wcielenia (Maryja, Józef, aniołowie, pasterze, Herod, mędrcy ze Wschodu) pojawiły się również postaci ze znanych bajek dla dzieci (Kopciuszek, Sierotka Marysia, Czerwony Kapturek, Jaś i Małgosia, Pinokio czy Rybak ze Złotą Rybką), które w swoich wystąpieniach ukazały cechy i postawy, które należy pielęgnować, naśladować i realizować na co dzień (życzliwość, dobroć, uczciwość, prawdomówność, pracowitość) oraz te, których należy unikać i które rugować z życia (lenistwo, chciwość, nieszczerłość, kłamstwo).

Również przedstawienie wigilijnej wieczerzy, w wykonaniu dawnych działaczy KSMP – z tamaniem się białym opłatkiem i wruszającym momentem składania sobie świątecznych życzeń – przypomina, jak winniśmy przeżywać święta Bożego Narodzenia: że są one świętami pełnymi pokoju, radości, wzajemnego przebaczenia i zrozumienia.

Dzieląc się na tamach „Głosu Katolickiego” naszymi świątecznymi przeżyciami, dołączamy kilka zdjęć, zachęcając jednocześnie do odwiedzenia stron internetowych pełnych foto-galerii z tych wydarzeń, jak i krótkich filmików przedstawiających tańczące nasze dzieci...

kami, one zaś odwdzięczyły mu się prezentacją własnych umiejętności, zwłaszcza w śpiewie kolęd.

Dużą atrakcją naszych spotkań jest zawsze tombola z cennymi nagrodami, w tym rowerem, jako główną atrakcją, który co roku jest ofiarowywany przez panią Marię Walas, a także obraz pędzla naszego artysty, pana Wincentego Steca.

Spotkanie przebiegało w bardzo miłej i radosnej atmosferze, wzbogacanej animacją muzyczną w wykonaniu Michała Szymanka i Sławomira Pindora. Zaś bardzo smaczne polskie ciasta przygotowały panie z polskiej parafii w Metz.

Tegoroczna uroczystość optatkowa jeszcze raz potwierdziła, że ta piękna polska tradycja o religijnym rodowodzie, ma siłę jednoczenia i wzajemnego ubogacenia się ludzi dobrem, które każdy nosi w swoim sercu. □

Galerie: <http://www.bruay.tchr.fr/pl/galerie/81/adoracja-dzieciatka-jezus-w-kaplicy-nspj-w-bruay-la-buissiere-w-wykonaniu-dzieci-katechizmowych-fot-gerome>; <http://www.bruay.tchr.fr/fr/photos/82/arbre-de-noel-ad-2014-dans-la-salle-de-la-maire-dhoudain-fot-justine-s>

Filmy: <https://www.youtube.com/watch?v=mqeVDaynSjI>; <https://www.youtube.com/watch?v=67tBNUykDcM>; <https://www.youtube.com/watch?v=1Tg12TR72VU> □

ks. Tomasz Mikulak SChr,
Bruay La Buissière

Ekspresowa Pielgrzymka PMK do Rzymu, na Kanonizację!

Niedziela Bożego Miłosierdzia 27 kwietnia 2014 pozostanie dniem wielkiej kanonizacji Papieża XX wieku: Jana XXIII i Jana Pawła II. Do Rzymu zmierzają setki tysięcy, jeśli nawet nie miliony wiernych, zwłaszcza że data zbiega się ze świętem narodowym Italii, a to wyklucza nadzieję na znalezienie noclegu dla grupy w dostępnej cenie!

Sąd propozycja Polskiej Misji Katolickiej „Ekspresowej Pielgrzymki na Kanonizację”.

- Wylot z Paryża-Orly w sobotę 26 kwietnia o g. 6. Przylot do Rzymu-Fiumicino o godz. 8. - Sobota poświęcona będzie pielgrzymowaniu do 4 bazylik: Santa Maria Maggiore, Św. Pawła, Św. Pio-tra i Św. Jana. Potem nocne czuwanie na Placu Świętego Piotra.

- W niedzielę rano uczestnictwo w Mszy św. kanonizacyjnej.

- Obiad i... powrót do Paryża. Samolot z Roma-Fiumicino o g. 17.25. Przylot na Paryż-Orly o godz. 19.25.

Koszt Pielgrzymki: 380€ (przy zgłoszeniu należy uiścić całą opłatę) obejmuje: bilet lotniczy (tylko z bagażem podręcznym), transfer z/do lotniska w Rzymie, 3 posiłki.

Spotkanie przed Pielgrzymką – w Polskim Seminarium (adres niżej) w Poniedziałek Wielkanocny 21 kwietnia o g. 15.

Zapisy przyjmuje: Ks. Krystian Gawron - 11, rue Jules Guesde, 92130 Issy-les-Moulineaux, t. 01 46 45 79 79; 06 27 96 36 40; e-mail: ks.krystian.gawron@gmail.com; czek wypisujemy na „Aumônerie Polonaise CCP 2334369 N, z dopiskiem: „Kanonizacja”.

Lyon. Pójdźmy wszyscy do Stajenki

Maria-Teresa Diupero

„Będzie Boże Narodzenie/ Z wiary i naszych serc/ Zbudujemy Stajenkę:/ Maryja w niej Dzieciątko położy/ Na niebie zaświeci gwiazda./ Anioł obwieści pokój/ Ludziom dobrej woli/ Wzniesie się chwala Pana/ A my/ Zastuchani/ Będziemy trwali” (Ks. Tadeusz Śmiech)

W sobotę 25 stycznia, jeszcze w nastroju świątecznym, na zaproszenie polskich duszpasterzy: ks. prob. Pawła Witkowskiego i ks. wikariusza Piotra Szota, spotkali się w sali teatralnej parafii św. Trójcy, Polacy i nasi przyjaciele – Francuzi, aby razem świętować czas Bożego Narodzenia: czas radości, czas pokoju, kolędowania i życzeń. Głównym punktem programu były „Jasełka”, przygotowane przez dzieci, pod kierunkiem wspaniałych i oddanych sprawie rodziców.

Na początku, słowa powitania skierował do wszystkich ks. Paweł, który podkreślił modlitewny i sakralny charakter tego wieczoru, poświęconego Tajemnicy Bożego Narodzenia. Wystąpił też konsul generalny RP w Lyonie, nawiązując do tak bliskiej wszystkim Polakom tradycji, jaką jest łamanie się opłatkiem. Następnie głos oddano dzieciom, aby w pięknej scenerii przedstawiły historię Wydarzenia sprzed ponad 2000 lat, które – jak powiedział ks. Paweł – odradza się w nas z każdym rokiem.

Scenariusz przedstawienia został oparty na tekstach zmarłego przed kilkoma miesi-

cami bytego proboszcza parafii, ks. Tadeusza Śmiecha. Rodzic i organizatorzy spektaklu zadbałi, aby dobrać teksty łatwo przemawiające do wyobraźni dzieci. Francuzi uczestnicy Wieczoru byli wdzięczni, bo wszystkie teksty, w tym i polskie kolędy, zostały dla nich przetłumaczone.

Małym aktorom towarzyszyła dziecięcómłodzieżowa schola parafialna, śpiewając i grając na instrumentach najpiękniejsze polskie kolędy. Dzieci (najmłodsze 3 letnie, najstarsze 13 letnie) – urzekły wszystkich swą szczerością i naturalnością, opowiadając o świętym Wydarzeniu, prostym i jasnym językiem.

Piękna scenografia: wschodni pejzaż, grotta i Stajenka Betlejemka, na tle rozgwieżdżonej, ciemnej nocy, wprowadziły wszystkich w nastrój Bożego Narodzenia. Dużą rolę odgrywało zmieniające się oświetlenie sceny, nad którym, z mistrzostwem czuwali młodzi operatorzy. Po obu stronach sceny stanęły dwa majestatyczne Anioły w bieli, w które wcieliły się najstarsze dziewczynki.

Rozpoczyna się religijne przedstawienie.

Na scenie pojawiają się maluchy, przebrane za pasterzy i wyznają, że chcieliby złożyć hołd Panu Jezusowi, a także ofiarować Mu swe serca, „Bo w polskiej tradycji, z dawien dawna mamy, zimą *Jasełka* pięknie przedstawione. Więc my tu z weselem chcemy kolędować, swe serce Jezusowi, chętnie ofiarować”. Jednocześnie z dziecięcą szczerością proszą o wyrozumiałość: „I gdy zdarzą się pomyłki czasem, zechciejcie wybaczyć i pomóc brawami”. Płynie melodia kolędy: „Cicha Noc”, a Św. Józef ogłasza przyjście na świat Zbawiciela: „Przyszło na ziemię Dzieciątko, niech będzie Bogu Chwała, a ludziom pokój niech daje, Dzieciątka rączka mała”. Po czym słyszymy słowa kolędy: „Gdy się Chrystus rodzi”. Spiącym pasterzom, Anioł obwieszcza radosną nowinę. Wszyscy śpiewają: „Idźcie do Betlejem, gdzie Dziecię złożone”. Następnie ze śpiewem: „Pójdźmy wszyscy do Stajenki”, pasterze udają się do Dzieciątka Jezus, aby oddać Jemu hołd i złożyć dary: bochenek chleba, „stodkie kołacz”, jabłko i serduszka. Na scenie pojawiają się Trzej królowie, ich nadejście zwiastruje kolęda: „Mędrzy świata, monarchowie”,

Spotkanie Opłatkowe we Fréjus

Lidia Mailliet-Wozniak

*Jasełka, jasełka, zielona jodełka/ Światelkami błysku, a przed nią kołyska
W kołysce Pan Jezus się narodził/ Będzie kochał ludzi, wśród nich żył i sbaodził*

Rodzi się co dzień w naszych sercach i narodził się w polskim żłóbku we Fréjus 19 stycznia, gdzie jak co roku, już po raz siódmy, zgromadziła się Polonia z południa Francji, od Monaco po Marsylię, aby zgodnie z polskim obyczajem podzielić się opłatkiem i ogrzać serca przy śpiewie kolęd. Organizatorem całości było Polskie Zjednoczenie Katolickie Południowej Francji – stowarzyszenie powstałe pod egidą Polskiej Misji Katolickiej w Paryżu.

Uroczystość opłatkowa rozpoczęła się Mszą św. w kościele pod wezwaniem św. Rocha we Fréjus. Mszę św. celebrował opiekun duchowy tutejszej Polonii ks. Zbigniew Kret SChR.

Po Mszy świętej wszyscy uczestnicy przeszli do sali Hippolyte Fabre na drugą część uroczystości, która rozpoczęła się od życzeń i dzielenia się opłatkiem. Obecny na naszym spotkaniu ks. Mariusz Piecyk, diecezjalny duszpasterz emigrantów, przekazał wszystkim zebrany życzenia od ks. biskupa Dominika Rey. Odczytano również życzenia od ks. Jerzego Chorzempy, naszego dawnego duszpasterza, któremu teraz dane jest „towić”

polskie serca w greckim Nafplio. Następnie wszyscy zasiedli do stołów, aby posilić się potrawami i napojami przyniesionymi z domów. Istny konkurs kulinarny! Nasi francuscy przyjaciele zachwycali się smakiem bigosu, pierogów, makowca i sernika. Spotkanie uświetniły śpiewy muzyków i śpiewaków zespołu folklorystycznego „Raphalenco”, którego występ przybliżył nam kulturę Prowansji, która stała się naszym drugim domem. Nie

składają mirrę, kadzidło i złoto. Z powagą uczonych tłumaczą, w jaki sposób przybyli do Betlejem. Nagle scenę ogarnia ciemność. Jedynie Stajenka promienieje blaskiem. Anioł ogłasza, że do Stajenki udają się wszystkie dzieci i pasterze oraz współczesne dzieci, które pojawiły się na scenie, z tornistrami na plecach. Ofiarują one Dzieciątku Jezus serduszka i proszą, aby nauczył je kochać: kochać Boga i ludzi. Obiecują modlitwę, mówią, że będą chodzić do kościoła, na Mszę św., będą też śpiewać kolędy. Styszemy, więc śpiew: „Lulajże Jezuniu” na potwierdzenie i głos Św. Józefa, który mówi, że mały Jezus raduje się widokiem dzieci, zapewniając, że dwa tysiące lat i dłużej – On was kocha wciąż od nowa. Wszystkie dzieci biorą się za ręce i razem z Maryją, trzymającą na rękach dzieciątka, i Józefem stają przodem do widowni, do której Maryja zwraca się słowami: „Otwórzcie Mu swe serca i zaprosicie w swoje życie. On was nigdy nie opuści, taskę swoją da obficie”. Na zakończenie wszyscy śpiewają kolędę: „Bóg się rodzi”.

Dzieci z Lyonu przekazały – w pięknej

formie – przesłanie Bożego Narodzenia – przesłanie Miłości, adresowane zarówno do dzieci, jak i do dorosłych. Bo nie chodzi oto, aby – jak ktoś powiedział – „rozczułać się nad żłóbkiem”. Boże Narodzenie – jak pięknie wyraziła to bł. Matka Teresa z Kalkuty – ma miejsce: „Zawsze, ilekroć się uśmiechniesz do swojego brata i wyciągniesz do niego rękę, zawsze, ilekroć milkniesz, by innych wysłuchać, zawsze, ilekroć pozwolisz, by Bóg pokochał innych poprzez Ciebie. Wtedy jest Boże Narodzenie”.

Dziękujemy rodzicom za projekt, przygotowanie dzieci, reżyserię i czuwanie nad całością, zwłaszcza Tomaszowi Tarchalskiemu i Patrykowi Godowskiemu. Piękną dekorację przygotowały: Dorota Janiszewska i Małgorzata Zelek. Dziękujemy Scholii, Grażynie Borowieckiej, Annie Vallet, Jackowi Kawarskiemu za piękne śpiewy i akompaniament muzyczny, a operatorom za robienie „cudów” świetlnych (Kamil, Mateusz, Karol). A najpiękniejsze podziękowania należą się matym aktorom. W „Jasiekach” wystąpili: Nikodem Adamowicz, Julia Amaro, Filip

Bouchet, Zosia Bouchet, Julia Campoy, Wanda Dembińska, Agata Godowska, Julia Janiszewska, Nathalia Kawarski, Paweł Makosa, Alexandra Marinov, Patrycja Sowa, Wiktoria Sowa, Oliwia Stydzińska, Lucie Tarchalski, Wiktor Vallet.

W drugiej części wieczoru, u jego początku, ks. Paweł przeczytał, w atmosferze religijnego skupienia, fragment Ewangelii o Narodzeniu Jezusa. Usłyszeliśmy – często cytowane w tym okresie słowa: „Naród kroczący w ciemnościach ujrzat Światłość wielką”. Ksiądz proboszcz poświęcił później opłatki, życząc, abyśmy potrafili dzielić się miłością, pokojem i życzliwością. Następnie wszyscy zaczęli dzielić się opłatkami, rozdanyimi przez Aniołów, składając sobie życzenia. Niektórzy Francuzi zaczęli dopiero poznawać tę piękną, polską tradycję, a niektórzy mieli tży w oczach. A już na zakończenie całej uroczystości, wszyscy spotkali się przy suto zastawionych stołach, gdzie czekały, specjalności kuchni polskiej. □

(fot.) p. Elżbieta Maluch

zabrakło również wspaniałych Jasełek, wykonanych przez polskie dzieci, zorganizowanych i przygotowanych przez p. Iwonę Bernier. Cała uroczystość, była upiększona wspólnym śpiewaniem kolęd.

Należy tutaj nadmienić, że na spotkanie opłatkowe Polonii, przybyli nie tylko Polacy z południowej Francji, ale również wierni z francuskich parafii św. Rocha we Fréjus i bazyliki w Saint-Raphaël, jak również osoby duchowne z okolicznych parafii, no i oczywiście małżonkowie Polek i Polaków, przeważnie, ale nie tylko, także francuskiego pochodzenia. Nad całością uroczystości czuwali członkowie zarządu Polskiego Związku Katolic-

kiego, panie: Lidia Mailliet-Woźniak, Krystyna Czyżak, Irena Mamcarz, Barbara Baryga-Giraud oraz ks. Zbigniew Kret.

Podczas całego popołudnia, uczestnicy Zjazdu mieli okazję dzielić się swoimi doświadczeniami, porównywać swoje radości i smutki, potrzeby i oczekiwania Polaków za granicą. Warto przypomnieć, że ponad milion naszych rodaków mieszka na terenie Francji. Wśród nich mamy do czynienia z ogromną rzeszą ludzi zdolnych, pracowitych, zaradnych, którzy poprzez swoją pracę i postawę mogą tworzyć pozytywny wizerunek Polaka i umacniać szacunek dla naszego kraju w oczach Francuzów. □

« Bienheureux Jean-Paul II – Étincelle de la Miséricorde Divine »

16e Congrès de la Miséricorde Divine
95, rue de Sèvres – Paris

Vendredi 21 février 2014 :

9 h 30 accueil, Prière du matin, 10 h 00 Introduction – P. Alexandre Pietrzyk, 10 h 30 conférence : « Confier le monde à la Miséricorde Divine. Sens et enjeux de cette consécration. » P. Patrice Chocholski, 12 h 00 Eucharistie, 13 h 00 déjeuner, 15 h 00 Heure de la Miséricorde animée par les Sœurs de Jésus Miséricordieux, 16 h 00 Témoignages – animation : P. Martin Grzyb, Mme Anne Bureau – musicienne, chef de chœur du Pôle Missionnaire de Fontainebleau.

Samedi 22 février 2014

9 h 30 Accueil, Prière du matin, 10 h 00 Introduction – P. Eugène Malachwiejczyk, 10 h 30 conférence « Dieu riche en miséricorde chez Jean-Paul II » P. Rémy Kurowski, 12 h 00 Eucharistie, 13 h 00 déjeuner, 15 h 00 Heure de la Miséricorde animée par les Serviteurs de la Miséricorde, 16 h 00 Témoignages – Animation : P. Patryk Michalski, Mgr Isé Yalap de la Communauté chaldéenne de Sarcelles.

Possibilité d'hébergement chez les Pères Lazaristes:
tél. 01 45 49 79 06

Merci de bien vouloir vous inscrire avant le 18 février 2014 à l'adresse: Apostolat de la Miséricorde Divine, Pères Pallottins - 25, rue Surcouf - 75007 Paris; tél. 01 40 62 69 07; e-mail: apostolat@icloud.com

TŁUMACZENIA – KONSULTACJE PRAWNE

**S. Bocianowski - dr Prawa Międzynarodowego
SPECJALISTA PRAWA POLSKIEGO
Ekspert Sądowy – Tłumacz Przysięgły**

105 bis, Bd de Grenelle, 75015 Paryż

Tel/fax : 01 43 06 00 70, 06 17 98 60 20, e-mail: bocianowski@sfr.fr

Sprawy małżeńskie, administracyjne, emerytalne,
spadkowe, nieruchomości itp. w Polsce i we Francji.

Luxsus - PRZEWÓZ OSÓB I TOWARÓW DO POLSKI - OLSZYNA, WROCŁAW,
KATOWICE, KRAKÓW, RZESZÓW. TEL.: 06 62 75 50 06;
01 42 38 63 20; (00 48 12) 284 12 50!

Poradnia Psychologiczna

przy Parafii polskiej w Paryżu XVI - 18, rue Claude Lorrain
przyjmuje bezpłatnie - w niedziele o godz. 17⁰⁰

TRANSPORT:

- wywóz gruzu, - dowóz materiałów, - przeprowadzki.

T. 06 98 58 86 36

Rozliczenia księgowo

07 60 74 90 98

WYWÓZ GRUZU. TRANSPORT.

120€ – 60€!

TEL. 06.20.03.34.85

PSYCHOLOG-TERAPEUTA: TEL. 01 45 88 58 60

udziela pomocy w przypadku:

problemów życiowych, depresji, ciężkich chorób, żałoby...

Poradnictwo legalne

• Dowóz
materiałów

TEL.
06 21 36 32 09

• Wywóz
GRUZU

snb@entreprisedemolition.fr

Specjalistyczny Gabinet Ortodontystyczny

DR AGNÈS PALUCHA

118, av. Jean-Jaurès - 75019 Paris, Métro: Ourcq/Laumière

tél. 01 83 96 03 00

AL-ANON ALATEEN Grupy rodzinne Al-Anon
Nadzieja dla krewnych i przyjaciół alkoholików

AL-ANON – GRUPA „ŚWIATEŁKO”

jest wspólnotą kobiet i mężczyzn, na życie których wpływa picie
alkoholu członka rodziny lub bliskiej osoby.

Krewni oraz przyjaciele mogą wiele uczynić, aby pomóc zarówno sobie, jak i osobie mającej problem z alkoholem. Jeśli masz kochaną osobę, której picie powoduje poważne problemy, będziesz serdecznie witany na naszych spotkaniach. Nie mamy powiązań z żadnym wyznaniem wiary, nie mamy żadnych zobowiązań prawnych, składek ani wpisowego. Dzielimy się wzajemnie naszym doświadczeniem, siłą i nadzieją. Twój postępek może się dokonać według twojego własnego sposobu i tobie właściwego tempa. My tylko zachęcamy, abyś wziął udział w naszej wspólnej sprawie.

Spotkania odbywają się **W KAŻDY CZWARTEK o godz. 20⁰⁰**
w salce obok kościoła polskiego św. Genowefy 18 rue Claude Lorrain, 75016
Paris (M° Exelmans) ANONIMOWOŚĆ JEST PODSTAWOWĄ ZASADĄ AL-ANON

GŁOS
KATOLICKI
VOIX CATHOLIQUE

UWAGA! Drobne ogłoszenia w G.K.: 1 €/słowo; przy powtórzeniach – od trzeciego razu – 0,7 €/słowo; ogłoszenia ekspresowe – we Wkładce G.K.: 6 € („szukam pracy” – 4 €); przy powtórzeniach – 50% ceny; – „usługi” – do 10 słów: – 8 € (powtórzenia 5 €), do 20 słów – 12 € (powtórzenia 8 €). Ogłoszenia umieszczamy dodatkowo na stronie internetowej G.K. (www.glos-katolicki.eu) – dopłata wynosi -1 € na tydzień („usługi” – 2 €)! Reklamy (ceny w zależności od ilości powtórzeń i wielkości) – inf. i cennik w redakcji

GK – 263 bis, rue Saint Honoré, 75001 Paris – Il piédro: w godz. 9–12h30 i 15–18, od poniedziałku do piątku; tel. 01 55 35 32 28(31); 01 42 96 23 29; fax 01 55 35 32 29; e-mail: vkat@club-internet.fr

Bilety autokarowe i samolotowe

Janosik SINDBAD**Paryż: 252, rue Rivoli - 2, rue Mondovi
tel. 01 44 69 30 80, 01 40 20 00 80.**

Wyjazdy 7 razy w tygodniu.

Z Paryża (12⁴⁵), Reims (14⁴⁵), Metz (17⁰⁰)
do: Polski Południowej i Centralnej;16⁰⁰ - z Paryża do innych miejscowości, w sumie 145 miast.

Czynne 7 dni w tygodniu - przesyłki i paczki do Polski

Masz problemy z prawem i nieregulowane sprawy w Polsce?**Kompleksowa pomoc w zakresie prawa karnego, cywilnego, rodzinnego na terenie całej Polski - reprezentacja przed sądami polskimi.**Adwokat Grzegorz Stojek, email: gdstojek@wp.pl
tel. kom.+33 6 59 95 89 91; +48 501 777 854

1231p66

**- WIDEOFILMOWANIE
- FOTOGRAFIA OKOLICZNOŚCIOWA
CHRZEST, KOMUNIA, ŚLUB
- kamerzyści i fotograf do Państwa dyspozycji**
tel. 06 50 99 55 47; www.photovideoart.fr

1211p60

**Anonimowi Alkoholicy
niedziela, godz. 17:00**spotkania otwarte dla
wszystkich zainteresowanych**GRUPA POLSKOJĘZYCZNA
„NIEDZIELNA”****3 Rue Rampal
75019 Paris****M 11 2 Belleville**tel. kontaktowe:
0 625 973 095
0 618 916 541**Dr Danuta Baranowicz-Schouker****chirurgien-dentiste**33, rue Poissonnière - 75002 Paris, M^o Bonne Nouvelle
tél. 01 42 33 60 31; 06 20 25 08 15
(mówimy po polsku)

10615

**BIURO TŁUMACZEŃ
W. A. KOCZOROWSKI**Tłumacz przysięgły przy Sądzie Apelacyjnym w Wersalu
90, rue Anatole France - 92290 Châtenay-Malabry
lub4, villa Juge - 75015 Paris (M^o Duplex)

tel. 01 70 28 55 66 lub 06 07 71 52 90; (e-mail: wakocz@aol.com).

Tłumaczenia urzędowe, redakcja podań i pism, formalności
prawno-administracyjne w urzędach, kancelariach notarialnych i sądach.**TOWARZYSZENIE W URZĘDACH,
LEKCJE JĘZYKA FRANCUSKIEGO.****TEL. 06 12 79 44 37; agnieszkapl@hotmail.fr****Jeśli uważasz, że masz problem z alkoholem,
alkohol kieruje Twoim życiem****Przyjdź na spotkanie Anonimowych Alkoholików**Anonimowi Alkoholicy są wspólnotą mężczyzn i kobiet, na życie których wpływa picie alkoholu. Anonimowi Alkoholicy dzielą się nawzajem doświadczeniem, siłą i nadzieją, aby wspólnie rozwiązać swój problem – **alkohol**.**Spotkania AA odbywają się w każdy wtorek
w godzinach od 19³⁰ do 21³⁰**

przy kościele św. Genowefy (18, rue Claude Lorrain, 75016 Paris – metro Exalmans)

i w każdy piątek godzinach od 19³⁰ do 21³⁰
w Domu Jana Pawła II (52, av. Laplace, 94110 Arcueil - RER B stacja „Laplace”)**Anonimowość jest podstawową zasadą Anonimowych Alkoholików****Nam się udało – Tobie też się może udać****AL-ANON
ALATEEN**Grupy rodzinne Al-Anon
Nadzieja dla krewnych i przyjaciół alkoholików**Al-Anon** jest wspólnotą kobiet i mężczyzn, na życie których wpływa picie alkoholu członka rodziny lub bliskiej osoby. Krewni oraz przyjaciele mogą wiele uczynić, aby pomóc zarówno sobie jak i osobie mającej problem z alkoholem.**Spotkania odbywają się w każdy wtorek o godzinie 20**
(w salce obok kościoła polskiego NMP w Paryżu – metro: Concorde)**Grupa Alateen spotyka się w drugi i ostatni wtorek każdego miesiąca o godz. 20****Anonimowość jest podstawową zasadą Al-Anon. Czekamy na Ciebie!****Tel: 06 26 45 56 46****GŁOS
KATOLICKI
VOIX CATHOLIQUE**Tygodnik polski za granicą
(Hebdomadaire de l'emigration polonaise)

N° 7 (2533): 16.2.2014

Commission paritaire N°: 0515 G. 86630;

ISSN: 1279-953X

Cena (Prix au n°): 1,55 €

Wydawca (Editeur): Polska Misja Katolicka we Francji (La Mission Catholique Polonaise en France) – tel. 01 55 35 32 32

Adres (Adresse): 263 bis, rue Saint-Honoré, 75001 Paris. Tél.: 01 55 35 32 28; 01 55 35 32 31; fax 01 55 35 32 29.

E-mail: vkat@club-internet.fr, vkat@sfr.fr | www.glos-katolicki.eu

CCP 12 777 08 U Paris; CCP 19 180 05 U Paris.

Dyrektor Publikacji (Directeur de la Publication): Ks. inf. Stanisław Jeż – Recteur MCP.

Redaktor (Rédacteur): Paweł Osikowski; Zespół (Rédaction): ks. Tomasz Sokół.

Druk (Imprimerie): INDICA – 2, rue du 19 mars 1962 – 28630 Le Coudray; tel. 02 37 88 18 81.

Abonnement (Abonnement): 1 rok (1 an) – 56,60 €; pół roku (6 mois): 30,30 €.

Redakcja nie zwraca materiałów nie zamówionych, zastrzega sobie prawo dokonywania skrótów i nie odpowiada za treść ogłoszeń.

Numer złożony do druku (soumis à l'impression): 5.02.2014

Inf. o prenumeracie na str. 3

POLVOD**TYLKO POLSKIE FILMY**Legalnie i bezpłatnie na www.polvod.pl**TRWAM PROGRAM**

17 - 23 lutego 2014

PONIEDZIAŁEK 17 LUTEGO

8⁰⁰ - Informacje 8¹⁵ - Wieś to też Polska 9²⁵
 - Słowo Życia 9³⁰ - Vatican magazine 10⁰⁰
 - Informacje 10³⁰ - Rozmowy niedok. 11⁵⁵
 - Św. na każdy dzień 12⁰⁰ - Anioł Pański 12⁰⁵ - Informacje 12¹⁵ - By odnowić oblicze ziemi 13⁰⁵ - Koncert życzeń 14³⁰ - Rozmowy niedok. 15⁴⁵ - Słowo Życia 15⁵⁰ - Pytasz i wiesz 16⁰⁰ - Informacje 16¹⁰ - Wspomnienia z Wilna 16³⁰ - Tydzień z Ziemi Św. 16⁵⁰ - Reportaż(2) 18⁰⁰ - Anioł Pański 18⁰⁵ - Informacje 19³⁰ - Dla dzieci 20⁰⁰ - Informacje 20²⁰ - Różaniec 20⁵⁰ - Felieton 21⁰⁰ - Apel 21²⁰ - Informacje 21⁴⁰ - Polski pkt. widzenia 22⁰⁵ - Świat w obrazach

WTOREK 18 LUTEGO

8⁰⁰ - Informacje 8¹⁵ - Polski pkt. widzenia 8¹⁵ - Słowo życia 8⁴⁰ - Reportaż 9³⁵ - Wspomnienia z Polski 9⁵⁰ - Słowo życia 9⁵⁵ - Św. na każdy dzień 10⁰⁰ - Informacje 10¹⁵ - Jak My to widzimy 10⁴⁵ - Tydzień z Ziemi Św. 11⁰⁵ - Mocni w wierze 11⁵⁰ - Słowo życia 12⁰⁰ - Anioł Pański 12⁰⁵ - Informacje 12³⁵ - Św. na każdy dzień 15⁴⁵ - Słowo życia 15⁵⁰ - Pytasz i wiesz 16⁰⁰ - Informacje 16¹⁰ - Kalendarz młodych 16³⁰ - Aktualności WSKSiM 16⁴⁵ - Św. na każdy dzień 17⁰⁰ - Program poradnikowy 17²⁵ - Św. na każdy dzień 17³⁰ - Reportaż 18⁰⁰ - Anioł Pański 18⁰⁵ - Informacje 18¹⁵ - Rozmowy niedok. 19³⁰ - Dla dzieci 20⁰⁰ - Informacje 20²⁰ - Różaniec 20⁵⁰ - Myśląc Ojczyzna 21⁰⁰ - Apel 21²⁰ - Informacje 21⁴⁰ - Polski pkt. widzenia 22⁰⁵ - Świat w obrazach

ŚRODA 19 LUTEGO

8⁰⁰ - Informacje 8¹⁵ - Polski pkt. widzenia 8⁴⁰
 - Dla dzieci 8⁵⁵ - Słowo Życia 9⁰⁰ - Kalendarz młodych 9²⁵ - Aromatyczne inspiracje 9⁵⁰

- Słowo życia 9⁵⁵ - Św. na każdy dzień 10⁰⁰
 - Audycja generalna 11²⁵ - Myśląc Ojczyzna 11⁵⁰ - Słowo życia 11⁵⁵ - Św. na każdy dzień 12⁰⁰ - Anioł Pański 12⁰⁵ - Informacje 14²⁰ - Św. na każdy dzień 14³⁰ - Rozmowy niedok. 15⁴⁵ - Słowo Życia 15⁵⁰ - Pytasz i wiesz 16⁰⁰ - Informacje 16¹⁰ - Na zdrowie 17⁰⁰ - Po str. prawdy 18⁰⁰ - Anioł Pański 18⁰⁵ - Informacje 18¹⁵ - Rozmowy niedok. 19²⁵ - Św. na każdy dzień 19³⁰ - Dla dzieci 20⁰⁰ - Informacje 20²⁰ - Różaniec 20⁵⁰ - Myśląc Ojczyzna 21⁰⁰ - Apel 21²⁰ - Informacje 21⁴⁰ - Polski pkt. widzenia 22⁰⁵ - Świat w obrazach

CZWARTEK 20 LUTEGO

8⁰⁰ - Informacje 8¹⁵ - Słowo życia 8²⁰ - Polski pkt. widzenia 8⁴⁰ - Dla dzieci 9⁰⁰ - Na zdrowie 10⁰⁰ - Informacje 10¹⁵ - Rozmowy niedok. 11²⁵ - Felieton 11⁵⁰ - Słowo Życia 11⁵⁵ - Św. na każdy dzień 12⁰⁰ - Anioł Pański 12⁰⁵ - Informacje 12²⁰ - Po str. prawdy 14²⁰ - Słowo życia 14²⁵ - Św. na każdy dzień 14³⁰ - Rozmowy niedok. 15⁴⁵ - Słowo Życia 15⁵⁰ - Pytasz i wiesz 16⁰⁰ - Informacje 16¹⁰ - Z wędką nad wodę 17³⁰ - Reportaż 18⁰⁰ - Anioł Pański 18⁰⁵ - Informacje 18¹⁵ - Rozmowy niedok. 19³⁰ - Dla dzieci 20⁰⁰ - Informacje 20²⁰ - Różaniec 20⁵⁰ - Felieton 21⁰⁰ - Apel 21²⁰ - Informacje 21⁴⁰ - Polski pkt. widzenia 22⁰⁵ - Świat w obrazach

PIĄTEK 21 LUTEGO

8⁰⁰ - Informacje 8¹⁵ - Polski pkt. widzenia 8⁴⁰ - Dla dzieci 9⁴⁰ - Słowo Życia 9⁴⁵ - Duc in altum 10⁰⁰ - Informacje 10¹⁵ - Rozmowy niedok. 11²⁵ - Głos Polski 11⁵⁰ - Św. na każdy dzień 11⁵⁵ - Słowo życia 12⁰⁰ - Anioł Pański 12⁰⁵ - Informacje 12⁵⁰ - Św. na każdy dzień 12⁵⁵ - Słowo Życia 15⁵⁰ - Pytasz i wiesz 16⁰⁰ - Informacje 16¹⁰ - Porady medyczne

17⁰⁰ - Wysokie obroty 17³⁰ - Reportaż 18⁰⁰
 - Anioł Pański 18⁰⁵ - Informacje 18¹⁵ - Warto zauważyć 18⁵⁵ - Przegląd Niedzieli 19³⁰
 - Dla dzieci 20⁰⁰ - Informacje 20²⁰ - Różaniec 20⁵⁰ - Felieton 21⁰⁰ - Apel 21²⁰ - Informacje 21⁴⁰ - Polski pkt. widzenia 22⁰⁵ - Świat w obrazach

SOBOTA 22 LUTEGO

8⁰⁰ - Informacje 8¹⁵ - Warto zauważyć 8⁵⁵
 - Św. na każdy dzień 10⁰⁰ - Informacje 10¹⁵
 - Myśląc Ojczyzna 10³⁵ - Polski pkt. widzenia 11⁰⁰ - Kropelka radości 12⁰⁰ - Anioł Pański 13¹⁵ - Porady medyczne 13⁴⁰ - Słowo życia 13⁵⁵ - Św. na każdy dzień 14⁵⁰ - Siódmy Sakrament 15²⁰ - Św. na każdy dzień 15³⁰
 - Koncert życzeń 15⁵⁰ - Słowo Życia 16⁰⁰
 - Informacje 16¹⁰ - Muzyczne drogowskazy 17⁰⁰ - Sanktuaria Polskie 17²⁵ - Przegląd Niedzieli 17³⁰ - Reportaż 18⁰⁰ - Anioł Pański 18⁰⁵ - Informacje 18¹⁵ - Rozmowy niedok. 19³⁰
 - Dla dzieci 20⁰⁰ - Informacje 20²⁰ - Różaniec 20⁵⁰ - Zaczerpnij ze źródła 21⁰⁰ - Apel 21²⁰ - Informacje 21⁴⁰ - Polski pkt. widzenia 22⁰⁵ - Świat w obrazach

NIEDZIELA 23 LUTEGO

8⁰⁵ - Polski pkt. widzenia 8³⁰ - Z PE 9⁰⁰
 - Spotkanie M. Buczek 9¹⁵ - Przegląd Źródła 9²⁰ - Przegląd Niedzieli 9³⁰ - Msza Św. 11⁵⁵
 - Św. na każdy dzień 12⁰⁰ - Angelus 12²⁰
 - Wieś to też Polska 13³⁰ - By odnowić oblicze ziemi 15³⁰ - Św. na każdy dzień 15⁵⁵
 - Słowo Życia 16⁰⁰ - Informacje 16¹⁰ - Koncert życzeń 17³⁰ - Reportaż 18⁰⁰ - Anioł Pański 18⁰⁵ - Informacje 18¹⁵ - Rozmowy niedok. 19³⁰
 - Dla dzieci 20⁰⁰ - Informacje 20²⁰ - Różaniec 20⁵⁰ - Zaczerpnij ze źródła 21⁰⁰ - Apel 21²⁰ - Informacje 21⁴⁰ - Vatican magazine 22¹⁰ - Jak My to widzimy. □

TV Trwam: ul. Św. Józefa 23/35; 87-100 Toruń

Stowarzyszenie św. Wincentego à Paulo - Grupa polska

Serdecznie zaprasza 22 i 23 lutego, w godz. 11⁰⁰-18⁰⁰ na coroczną ventę (wyprzedaż) połączoną z degustacją polskich domowych przysmaków.

w salach parafii św. Genowefy w Paryżu - 18, rue Claude Lorrain.

Dochód z wenty przeznaczony jest na cele dobroczynne.

Prosimy o liczne przybycie, by wspomóc naszą akcję!

UBEZPIECZENIA PO POLSKU

Grażyna Lubicz Fernandes

SwissLife tel. 01 39 64 38 36; 06 73 47 94 20 • fax: 01 34 17 43 51 e-mail: grazyna.fernandes.ag@swisslife.fr

BP 27 - 14, Résidence du Lac - 95880 Enghien Les Bains (północne przedmieście Paryża).

KOMPLETNA OBSŁUGA KLIENTA PO POLSKU

Numer pośrednika ubezpieczeń: 07 007 704, w rejestrze ORIAS - www.orias.fr; Instancja kontroli ACP

TVP
POLONIA

PROGRAM TV

17-23 lutego 2014

PONIEDZIAŁEK 17 LUTEGO

7⁰⁵ Nożem i widelcem 7²⁵ Znak Orła - serial
8⁰⁰ Pytanie na śniadanie 10³⁰ Polonia
w Komie 10⁴⁵ Tygodnik.pl 11⁴⁰ Gale-
ria - serial 12⁰⁰ Barwy szczęścia - serial
12²⁵ Łamigłówa 12³⁵ Wiadomości 12⁵⁰
Blondynka - serial 13⁴⁵ Made in Poland -
teleturniej 14²⁰ Kulturalni PL 15²⁰ Tuwim
w Londynie - reportaż 15⁵⁰ Złotopolscy -
telenowela 16²⁰ Studio Wschód 16⁵⁵ Gale-
ria - serial 17²⁰ Polonia w Komie 17³⁰ Tele-
express 17⁵⁰ Łamigłówa 17⁵⁵ Maktowicz
w podróży - magazyn 18²⁵ Saga rodów
- magazyn 18⁵⁰ Barwy szczęścia - serial
19²⁵ Cafe Historia 19⁴⁵ Dobranocka 19⁵⁵
Recital Michała Bajora 20³⁰ Łamigłówa
20³⁵ Wiadomości 21⁰⁵ Głęboka woda -
serial 22⁰⁰ Polonia 24 22⁴⁵ Tomasz Lis na
żywo 23⁵⁰ Fascynujące śląskie - reportaż
0¹⁵ Tuwim w Londynie - reportaż 0⁴⁵ Gale-
ria - serial 1¹⁰ Łamigłówa 1¹⁵ Znak Orła
- serial 1⁴⁵ Dobranocka 2⁰⁰ Wiadomości

WTOREK

18 LUTEGO

6⁵⁵ Słownik polsko@polski 7³⁰ Z przy-
godą na ty(2) - serial 8⁰⁰ Pytanie na śnia-
danie 10³⁵ Cafe Historia 11⁰⁰ Polonia 24
11⁴⁰ Galeria - serial 12⁰⁰ Barwy szczę-
ścia - serial 12²⁵ Łamigłówa 12³⁵ Wiado-
mości 12⁵⁰ Czas honoru - serial 13⁵⁰ Dzika
Polska - serial 14³⁰ Tomasz Lis na żywo
15³⁰ Informacje kulturalne 15⁵⁰ Złotopol-
scy - telenowela 16²⁰ Fascynujące śląskie
- reportaż 16⁵⁵ Galeria - serial 17²⁰ Polonia
w Komie 17³⁰ Teleexpress 17⁵⁰ Łamigłówa
17⁵⁵ 24 Przegląd Piosenki Aktorskiej 18⁵⁰
Barwy szczęścia - serial 19²⁵ Informacje
kulturalne 19⁴⁵ Dobranocka 20⁰⁰ Wiado-
mości 20²⁵ Sport 20⁴⁰ Pogoda 20⁴⁵ Łami-
główa 20⁵⁵ Ojciec Mateusz - serial 21⁴⁵
Polonia w Komie 22⁰⁰ Polonia 24 22⁴⁵ Po
prostu 23²⁵ Hala odlotów 0¹⁰ Nie ma jak
Polska - magazyn 0⁴⁵ Galeria - serial 1¹⁰
Łamigłówa 1¹⁵ Z przygodą na ty(2) - serial
1⁴⁵ Dobranocka 2⁰⁰ Wiadomości

ŚRODA

19 LUTEGO

7⁰⁵ Ex Libris - magazyn 7²⁵ Rozalka
Olaboga - serial 8⁰⁰ Pytanie na śniada-
nie 9⁵⁵ Rozmowy poszczególne 10³⁰ Flesz
historii - reportaż 10⁴⁵ Polonia w Komie
11⁰⁰ Polonia 24 11⁴⁰ Galeria - serial 12⁰⁰
Barwy szczęścia - serial 12²⁵ Łamigłówa

12³⁵ Wiadomości 12⁵⁰ Głęboka woda -
serial 13⁵⁰ Nie ma jak Polska - maga-
zyn 14²⁵ Sztuka życia - telenowela 14⁵⁵
Po prostu 15³⁰ Notacje - dokument 15⁵⁰
Złotopolscy - telenowela 16¹⁵ Kocham Kino
- magazyn 16⁵⁵ Galeria - serial 17²⁰ Polo-
nia w Komie 17³⁰ Teleexpress 17⁴⁵ Łami-
główa 17⁵⁰ Benefis Ireny Santor 18⁵⁰
Barwy szczęścia - serial 19²⁵ Wilnoteka
- magazyn 19⁴⁵ Dobranocka 20⁰⁰ Wiado-
mości 20³⁰ Sport 20⁴⁰ Pogoda 20⁴⁵ Łami-
główa 20⁵⁰ Siostry - serial 21⁴⁵ Polonia
w Komie 22⁰⁰ Polonia 24 22⁴⁵ Kabaretowy
Klub Dwójki 23⁴⁵ Donna Bianca z Sao
Paulo - dokument 0¹⁵ Made in Poland -
teleturniej 0⁴⁵ Galeria - serial 1¹⁰ Łami-
główa 1¹⁵ Rozalka Olaboga - serial 1⁴⁵
Dobranocka 2⁰⁰ Wiadomości

CZWARTEK

20 LUTEGO

7⁰⁰ Sztuka życia - telenowela 7²⁵ Plecak
pełen przygód - serial 8⁰⁰ Pytanie na śnia-
danie 10³⁰ Polska i świat z historią w tle
- reportaż 10⁴⁵ Polonia w Komie 11⁰⁰ Polo-
nia 24 11⁴⁰ Galeria - serial 12⁰⁰ Barwy
szczęścia - serial 12²⁵ Łamigłówa 12³⁵
Wiadomości 12⁵⁰ M jak miłość - serial
13⁴⁵ Siostry - serial 14⁴⁵ Donna Bianca
z Sao Paulo - dokument 15¹⁵ Ciepło na
lata - magazyn 15³⁵ Złotopolscy - teleno-
wela 16⁰⁰ Tygodnik Kulturalny 16⁵⁵ Gale-
ria - serial 17²⁰ Polonia w Komie 17³⁰ Tele-
express 17⁴⁵ Łamigłówa 17⁵⁵ Kabaretowy
Klub Dwójki 18⁵⁰ Barwy szczęścia - serial
19²⁵ Informacje kulturalne 19⁴⁵ Dobra-
nacka 20⁰⁰ Wiadomości 20²⁵ Sport 20⁴⁰
Pogoda 20⁴⁵ Łamigłówa 20⁵⁵ Komisarz
Alex - serial 21⁴⁵ Polonia w Komie 22⁰⁰
Polonia 24 22⁴⁵ Głina - serial 23⁵⁰ Tu
Stalingrad - dokument 0⁴⁵ Galeria - serial
1¹⁰ Łamigłówa 1¹⁵ Plecak pełen przy-
gód - serial 1⁴⁰ Dobranocka 1⁴⁵ Dobra-
nacka 2⁰⁰ Wiadomości

PIĄTEK

21 LUTEGO

7⁰⁰ Chrześcijański obowiązek - reportaż
7²⁵ Zima w Wiklinowej Zatoce(2) - serial
8⁰⁰ Pytanie na śniadanie 10³⁰ Wilnoteka -
magazyn 10⁴⁵ Polonia w Komie 11⁰⁰ Polo-
nia 24 11⁴⁰ Galeria - serial 12⁰⁰ Barwy
szczęścia - serial 12²⁵ Łamigłówa 12³⁵
Wiadomości 12⁵⁰ M jak miłość - serial
13⁵⁰ Komisarz Alex - serial 14³⁵ Felieton

14⁵⁰ Jak to działa - magazyn 15²⁵ Złotopol-
scy - telenowela 16⁰⁰ Hala odlotów 16⁵⁵
Galeria - serial 17²⁰ Polonia w Komie 17³⁰
Teleexpress 17⁴⁵ Łamigłówa 17⁵⁰ Wido-
wisko 18⁵⁰ Barwy szczęścia - serial 19²⁰
Ex Libris - magazyn 19⁴⁵ Dobranocka 20⁰⁰
Wiadomości 20³⁰ Sport 20³⁵ Pogoda 20⁴⁰
Łamigłówa 20⁵⁰ Na dobre i na złe - serial
21⁴⁵ Polonia w Komie 22⁰⁰ Polonia 24
22⁴⁵ Tumor Witkacego - film 0⁴⁵ Galeria
- serial 1¹⁰ Łamigłówa 1¹⁵ Zima w Wikli-
nowej Zatoce(2) - serial 1⁴⁵ Dobranocka
2⁰⁰ Wiadomości

SOBOTA

22 LUTEGO

6⁴⁰ Złotopolscy(5) - telenowela 8⁵⁵ Polonia
24 9⁴⁰ Załoga Eko - magazyn 10⁰⁵ Ciepło
na lata - magazyn 10²⁵ Świat się kręci
11²⁰ Więzy krwi - serial 12¹⁰ Łamigłówa
12²⁰ Pamiętaj o mnie 12⁴⁰ Ojciec Mateusz
- serial 13³⁰ Maktowicz w podróży - maga-
zyn 14⁰⁰ Na dobre i na złe - serial 15⁰⁰ Tu
Stalingrad - dokument 16⁰⁰ Kulturalni PL
17⁰⁰ Słownik polsko@polski 17²⁵ Łami-
główa 17³⁰ Teleexpress 17⁵⁵ M jak miłość
- serial 18⁵⁰ Program rozrywkowy 19⁴⁵
Dobranocka 20⁰⁰ Wiadomości 20²⁵ Sport
20³⁰ Pogoda 20⁴⁵ Czas honoru - serial
21³⁵ Pamiętaj o mnie 22⁰⁰ Polacy tu i tam
- magazyn 22⁴⁰ Co stonko widzieli - film
0⁴⁵ Łamigłówa 0⁵⁰ M jak miłość - serial
1⁴⁵ Dobranocka 2⁰⁰ Wiadomości

NIEDZIELA

23 LUTEGO

6¹⁰ Galeria(5) - serial 8²⁰ Polacy tu i tam -
magazyn 8⁵⁰ Felieton 9⁰⁰ Łamigłówa 9⁰⁵
Panna z mokrą głową - serial 9⁴⁰ Ziarno 10¹⁰
Tygrysy Europy - serial 11¹⁵ Pamiętaj o mnie
11³⁰ Saga rodów - magazyn 11⁵⁰ Dokument
12⁴⁵ Pod Tatrami - reportaż 13⁰⁰ Msza św.-
kościół Podwyższenia Krzyża św. w Czar-
nej 14³⁰ 25 lat T. Love 15²⁰ Okrasa tamie
przepisy - magazyn 15⁵⁵ Ojczysty dodaj do
Ulubionych 16⁵⁵ Made in Poland - teletur-
niej 17²⁵ Łamigłówa 17³⁰ Teleexpress 17⁵⁰
M jak miłość - serial 18⁴⁵ Program rozryw-
kowy 19²⁰ Pamiętaj o mnie 19⁴⁰ Dobra-
nacka 20⁰⁰ Wiadomości 20³⁰ Sport 20⁴⁰
Pogoda 20⁵⁰ XI Światowe Zimowe Igrzy-
ska Polonijne 22³⁰ Tygodnik.pl 23³⁰ Tygrysy
Europy - serial 0³⁵ Ciepło na lata - maga-
zyn 0⁴⁵ Łamigłówa 0⁵⁰ M jak miłość - serial
1⁴⁰ Dobranocka 2⁰⁰ Wiadomości. □

Francja się budzi...

